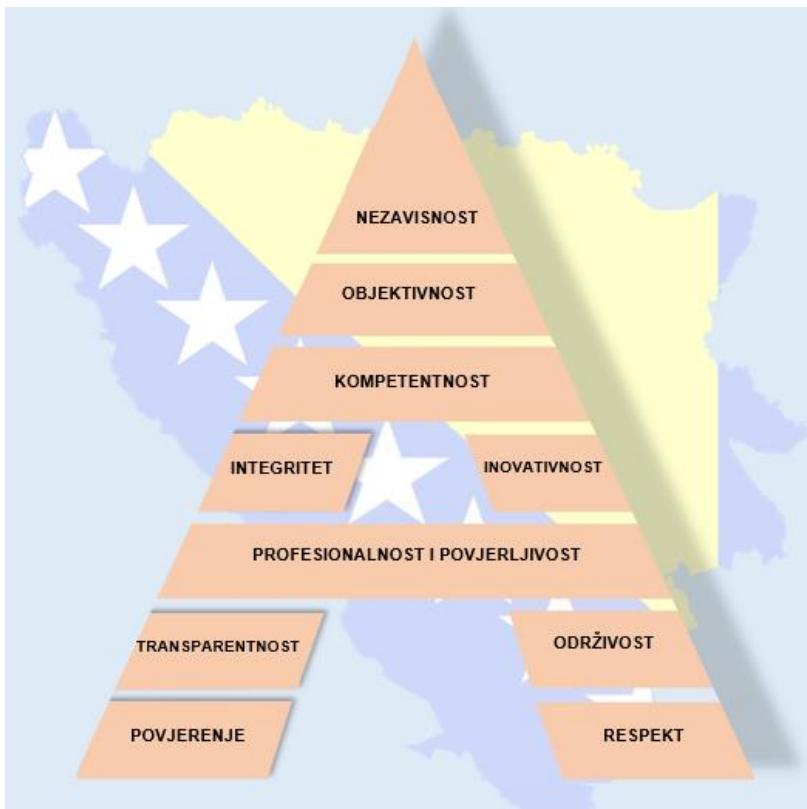

IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA

UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BIH

ZA 2023. GODINU

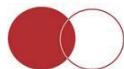

Sarajevo, veljača 2024. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

**IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA
UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BIH
ZA 2023. GODINU**

Broj: 01-04-1-695/24

SADRŽAJ

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA	5
1. UVOD	12
1.1. O UREDU ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH	12
1.2. STRATEŠKE AKTIVNOSTI	13
1.3. PARLAMENTARNO POVJERENSTVO ODGOVORNO ZA REVIZIJU	14
1.4. PUBLIKACIJE UREDA ZA REVIZIJU	15
2. FINANCIJSKA REVIZIJA	16
2.1. OBAVLJANJE FINANCIJSKIH REVIZIJA ZA 2022. GODINU	18
2.1.1. SEKTOR ZA FINANCIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA FEDERACIJE BIH	24
2.1.2. SEKTOR ZA FINANCIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA KANTONA, GRADOVA I OPĆINA ...	28
2.1.3. SEKTOR ZA FINANCIJSKU REVIZIJU ZAVODA, FONDOVA I AGENCIJA	31
2.1.4. SEKTOR ZA FINANCIJSKU REVIZIJU PODUZEĆA U VEĆINSKOM DRŽAVNOM VLASNIŠTVU	35
2.2. PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA IZ RANIJE PROVEDENIH FINANCIJSKIH REVIZIJA	38
2.3. OBAVLJANJE PRETHODNIH FINANCIJSKIH REVIZIJA ZA 2023. GODINU	41
3. REVIZIJA UČINKA	45
3.1. OBAVLJANJE REVIZIJE UČINKA U 2023. GODINI	49
3.1.1. REVIZIJA UČINKA – NOVE TEME	49
3.1.2. REVIZIJA UČINKA – PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA	54
3.2. PROVOĐENJE NOVIH REVIZIJA	57
4. RAZVOJ, METODOLOGIJA I UPRAVLJANJE KVALITETOM	57
5. OSTALE AKTIVNOSTI	59
5.1. FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO	59
5.2. LJUDSKI RESURSI, PRAVNI I OPĆI POSLOVI	61
5.3. INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE	63
6. SURADNJA I KOMUNIKACIJE	64
6.1. LOKALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA	64
6.2. EKSTERNA KOMUNIKACIJA	67

6.2.1. UPITNIK SUBJEKATA FINANCIJSKE REVIZIJE	68
6.2.2. UPITNIK SUBJEKATA REVIZIJE UČINKA	69
7. KOORDINACIJSKI ODBOR VRHOVNIH INSTITUCIJA ZA REVIZIJU	71
8. REZIME	72

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA

Izvještaj o aktivnostima predstavlja sistematizovan pregled djelatnosti i rezultata ispunjenja strateških i operativnih ciljeva Ureda za reviziju u 2023. godini.

U protekloj godini našim radom nastojali smo biti pokretač promjena, provjeravanjem da li se javnim resursima u Federaciji BiH upravlja odgovorno, da li se radi sukladno zakonima, ekonomično i efikasno, te dajući jasne i provodive preporuke.

Obavili smo 102 finansijske revizije subjekata čije je izvršenje budžeta i finansijskih planova iznosilo preko 10 milijardi KM. Obuhvatili smo institucije sa svih nivoa vlasti, kao i poduzeća važna za ekonomski razvoj Federacije BiH. Proveli smo i 12 praćenja postupanja po danim preporukama iz ranijih izvještaja i tako osigurali prisutnost kod subjekata koje ne revidiramo svake godine, a kod kojih su bile utvrđene značajne nepravilnosti.

Revizijama učinka smo i ove godine pokazali spremnost da budemo proaktivni i da držimo korak s promjenama u okruženju i potrebama korisnika naših izvještaja. Neizostavan dio naših revizija su oblasti koje su od velikog značaja za naše građane i koje su utemeljene u UN-ovim Ciljevima održivog razvoja. U okviru projekata paralelnih revizija s kolegama iz vrhovnih revizijskih institucija Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore proveli smo paralelne revizije iz oblasti zaštite rijeka i rodne ravnopravnosti.

Prethodna godina bila je i prva godina implementacije Komunikacijske strategije Ureda, na osnovu koje su izrađene prve tematske publikacije o dostavljenim revizorskim izvješćima tužilaštvima i o najvažnijim nalazima iz javnih nabava. Tokom cijele godine slali smo snažne i konzistentne poruke o rezultatima našeg rada, nastojeći povećati razumijevanje o vrijednostima i koristima rada Ureda.

Konstruktivnu suradnju s brojnim domaćim i međunarodnim akterima, kao i sa akademskom zajednicom, iskoristili smo da maksimiziramo efekte našeg rada. Ojačali smo vlastite kapacitete i poboljšali sustav kontrole kvaliteta, što nam je omogućilo izradu visokokvalitetnih revizorskih izvještaja.

Stalnim preispitivanjem naših unutrašnjih snaga i slabosti, i analizom prilika i izazova iz okruženja, nastojali smo blagovremeno i kvalitetno ispuniti naše obaveze. Među najvećim izazovom je nedostatak stručnog revizorskog kadra na tržištu rada, zbog čega Ured nije u planiranoj mjeri pojačao ljudske resurse.

Uprkos tome, Parlament FBiH, odgovorni dužnosnici, građani i drugi korisnici revizorskih izvještaja mogu biti uvjereni da je Ured u 2023. godini osigurao kvalitetne, nezavisne i objektivne revizorske izvještaje, u kojima je ukazao na slabosti u upravljanju javnim resursima.

**Generalni revizor
Dževad Nekić, mr. ecc. sc**

INTOSAI-P 1 – Limska deklaracija o smjernicama za pravila revizije

Općenito, godišnja izvješća će pokrivati sve aktivnosti vrhovne revizijske institucije; samo onda kada su u to uključeni interesi vrijedni zaštite ili zaštićeni zakonom, vrhovna revizijska institucija će pažljivo ‘odvagati’ takve interese nasuprot dobrobitima koje proistječu iz publiciranja.

INTOSAI-P 10 – Meksička deklaracija o nezavisnosti vrhovnih revizijskih institucija

Prava i obaveze u pogledu izvješćivanja o radu VRI se ne mogu ograničavati u izvješćivanju o rezultatima njihovog rada u reviziji. Trebaju biti zakonom obavezane da o rezultatima svog revizijskog rada izvješćuju barem jednom godišnje.

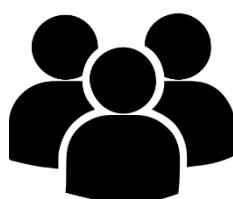
INTOSAI-P 20 – Principi transparentnosti i odgovornosti

VRI čine dio ukupnog pravnog i ustavnog sustava u svojim državama i odgovaraju određenim stranama, uključujući zakonodavna tijela i javnost. Odgovorne su za planiranje i provođenje poslova iz svoje nadležnosti, kao i za korištenje odgovarajućih metodologija i standarda s ciljem promicanja odgovornosti i transparentnosti nad provođenjem javnih aktivnosti, ispunjavanja svojih zakonskih obaveza i odgovornosti na potpun i objektivan način. Veliki izazov s kojim se suočavaju sve VRI jeste promicanje boljeg razumijevanja njihovih različitih uloga i zadataka u društvu. Sukladno svojim zakonskim nadležnostima i primjenljivim zakonskim okvirom, informacije o VRI bi, stoga, trebale biti uvijek dostupne i relevantne. Njihovi radni procesi, aktivnosti i proizvodi trebaju biti transparentni. One bi, također, trebale otvoreno komunicirati sa medijima i drugim zainteresiranim stranama i biti vidljive u javnosti.

KRATAK PREGLED AKTIVNOSTI U 2023. GODINI

Za 2022.

Izvršena je revizija **Izvješća o izvršenju Proračuna FBiH za 2022. godinu i:**

17
TIMOVA

41
REVIZORSKO OSOBLJE
FINANCIJSKE REVIZIJE

4
SEKTORA ZA
FINANCIJSKU
REVIZIJU

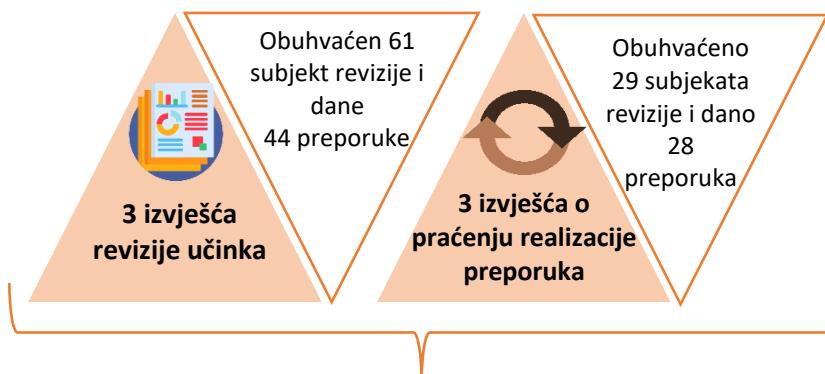
Za 2023.

107
prethodnih revizija

+ 16 planiranih praćenja postupanja po preporukama

548 službenih
putovanja

6 IZVJEŠĆA REVIZIJE UČINKA

Pored objavljenih izvješća, provedene su još dvije glavne studije, te dvije predstudije za revizije, koje će se realizirati u 2024. godini.

- 4 revizorska tima
- 9 revizora za reviziju učinka

1. UVOD

Na temelju članka 6. stavak (2) Zakona o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i članka 51. Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjeseta Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine donosi se **Izvješće o aktivnostima Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH za 2023. godinu**, koje sadrži informacije o poslovanju i finansijsko izvješće Ureda za reviziju institucija u Federaciji BiH za tu godinu. Dostavlja se Parlamentarnom povjerenstvu odgovornom za reviziju i objavljuje na internet-stranici www.vrifbih.ba.

1.1. O UREDU ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH

TEMELJNI PODACI:

- Ured za reviziju je vrhovna revizijska institucija u Federaciji BiH
- **Zakonom o reviziji** uređeni su ciljevi, rukovođenje, nadležnosti i ovlaštenja, izvješćivanje i financiranje Ureda
- **Nezavisan** je u provođenju svojih dužnosti i nadležnosti i ne podliježe upravljanju ili kontroli bilo koje druge osobe ili institucije
- **Sjedište** je u Sarajevu, a područni uredi nalaze se u Mostaru, Tuzli i Bihaću
- **Rukovodstvo:** Dževad Nekić, generalni revizor, i Dragan Kolobarić, zamjenik generalnog revizora
- **Proračun za 2023. godinu:** 6.382.549 KM
- **Broj zaposlenih sa 31. 12. 2023. godine:** pored generalnog revizora i zamjenika, bilo je zaposленo 79 osoba (50 revizorki i revizora)

ŠTO RADIMO:

- **Financijske revizije, revizije učinka i druge specifične revizije**
- **Preko cca 2.500 subjekata** u Federaciji BiH
- **Svake godine revidiramo Izvješće o izvršenju Proračuna Federacije BiH, Parlament FBiH, Predsjednika FBiH, Vladu FBiH i njena ministarstva**

- **Primjenjujemo INTOSAI standarde** vrhovnih revizijskih institucija¹ i revizijske standarde Međunarodne federacije računovođa (IFAC)
- **Osiguravamo nezavisna mišljenja** o izvršenju proračuna i finansijskim izvješćima, korištenju resursa i upravljanju državnom imovinom od Vlade, proračunskih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i javnih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine
- Vršimo pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti u pogledu **ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti** kojima ta institucija koristi svoje resurse
- **Informiramo** Parlament FBiH, druge zakonodavne organe i organe odlučivanja, kao i javnost, o nalazima revizije

1.2. STRATEŠKE AKTIVNOSTI

U ovoj godini nastavili smo provoditi aktivnosti iz **Strategije razvoja 2021. – 2025. godine**. Nastojali smo u svakodnevnom radu posebno promicati nezavisnost, inovativnost, povjerenje, profesionalnost i povjerljivost. U tijeku 2023. godine otpočela je implementacija **Komunikacijske strategije 2023. – 2025. godine**, te je izrađena prva tematska publikacija „**Najznačajniji nalazi i preporuke iz oblasti javnih nabava u izvješćima o finansijskoj reviziji za 2022. godinu**“.

Nastavljene su aktivnosti koje su u fokusu imale sljedeće:

afirmisanje uloge Ureda kao nezavisne vrhovne revizijske institucije

usmjerenje na aktuelne probleme i oblasti u FBiH

saradnja s drugim revizijskim institucijama i profesionalnim tijelima u oblasti revizije na lokalnom i međunarodnom nivou

stalna zastupljenost u medijima i javnosti

¹ INTOSAI: Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija

1.3. PARLAMENTARNO POVJERENSTVO ODGOVORNO ZA REVIZIJU

Parlamentarno povjerenstvo odgovorno za reviziju² je zajedničko radno tijelo oba doma Parlamenta FBiH.

Povjerenstvo organizira javna saslušanja revidiranih subjekata u nadležnosti Federacije BiH, kojima prisustvuju predstavnici Ureda za reviziju. Cilj je da članovi Povjerenstva saslušaju razloge za utvrđene nepravilnosti, te da izvijeste i daju zaključke Parlamentu FBiH, koji može na temelju nalaza i preporuka revizije smanjiti proračun jedne ili više institucija ili poduzeti druge odgovarajuće korektivne mjere.³

S obzirom na to da Parlamentarno povjerenstvo odgovorno za reviziju nije bilo formirano u tijeku godine, nisu održane rasprave o izvješćima revizije učinka i finansijske revizije za 2022. godinu.

Iako nije formirano Parlamentarno povjerenstvo odgovorno za reviziju, Ured za reviziju je redovito izvješćivao o svojim aktivnostima i dostavljao izvješća sukladno Zakonu.

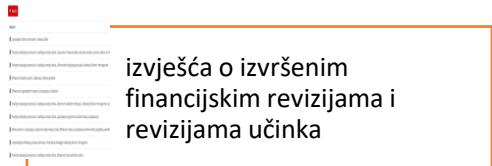
Revizija „Union banke“ d.d. Sarajevo, koja je uvrštena u Plan revizija za 2022/2023, privremeno je obustavljena zbog nemogućnosti dobivanja revizijskih dokaza. O obustavljanju revizije obaviješteni su Parlament FBiH, Parlamentarno povjerenstvo odgovorno za reviziju i drugi nadležni organi.

² U dalnjem tekstu: Povjerenstvo

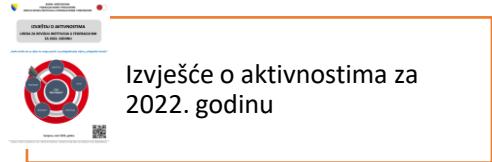
³ Čl. 16. točka 4. Zakona o reviziji

1.4. PUBLIKACIJE UREDA ZA REVIZIJU

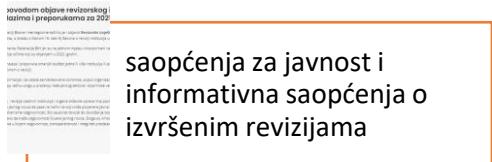
U 2023. godini na internet-stranici objavili smo sljedeće publikacije i akte:

izvješća o izvršenim finansijskim revizijama i revizijama učinka

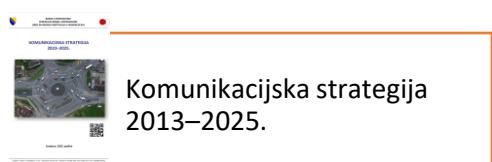
Izvješće o aktivnostima za 2022. godinu

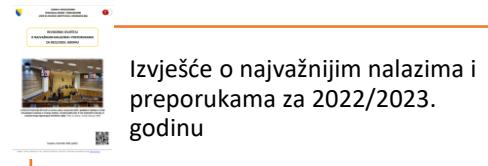
saopćenja za javnost i informativna saopćenja o izvršenim revizijama

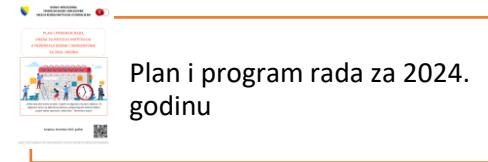
ažurirani INTOSAI principi i standardi

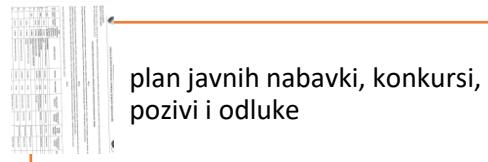
Komunikacijska strategija 2013–2025.

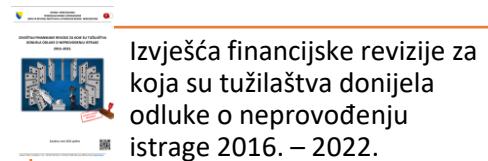
Izvješće o najvažnijim nalazima i preporukama za 2022/2023. godinu

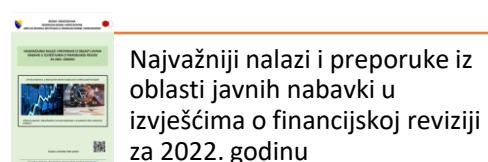
Plan i program rada za 2024. godinu

plan javnih nabavki, konkursi, pozivi i odluke

Izvješća finansijske revizije za koja su tužilaštva donijela odluke o neprovođenju istrage 2016. – 2022.

Najvažniji nalazi i preporuke iz oblasti javnih nabavki u izvješćima o finansijskoj reviziji za 2022. godinu

Revisorско izvješće o najvažnijim nalazima i preporukama za 2022/2023. godinu sačinjeno je sukladno članku 16 (6) Zakona o reviziji. U njemu su prezentirani temeljni podaci o svim provedenim revizijama za 2022/2023. godinu, te glavni nalazi i preporuke. Dostavljeno je Parlamentu FBIH i objavljeno na internet-stranici Ureda za reviziju, prema Zakonu o reviziji.

Ured za reviziju je prvi put izradio **specijalizirane tematske publikacije**, i to publikaciju o izvješćima finansijske revizije za koje su tužilaštva donijela odluke o neprovođenju istrage 2016. – 2022. i o najvažnijim nalazima i preporukama iz oblasti javnih nabava u izvješćima o finansijskoj reviziji za 2022. godinu. Na ovaj način jasno komuniciramo našu ulogu i rezultate našeg rada, što treba osigurati razumijevanje i podršku javnosti, građana i drugih relevantnih sudionika.

Ured za reviziju će nastaviti kroz svoj rad ukazivati na nepravilnosti i obavještavati o tome nadležne institucije i javnost. Jedino transparentnim i odgovornim upravljanjem javnim sredstvima mogu se osigurati napredak i bolji uvjeti za život, i spriječiti da se javna sredstva koriste kao svoja, a čuvaju kao tuđa.

2. FINANCIJSKA REVIZIJA

Prilikom obavljanja revizije, sukladno revizijskim standardima, Ured pregleda financijska izvješća i pripadajuće račune institucija kod kojih se vrši revizija, s ciljem procjene jesu li pouzdana i odražavaju li u potpunosti rezultate izvršenja proračuna. Također, procjenjuje se primjenjuju li rukovoditelji institucija zakone i propise, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene, ocjenjuje se financijsko upravljanje, funkcija unutarnje revizije i sustavi unutarnjih kontrola.⁴

Financijska revizija obavlja se u dva dijela; prvi dio je prethodna revizija, koja se vrši najvećim dijelom na terenu od listopada tekuće do siječnja naredne godine, dok se konačna revizija obavlja nakon predaje financijskih izvješća, a konačni rok utvrđen je planom revizije. Budući da ovo Izvješće obuhvaća provedene aktivnosti u tijeku jedne kalendarske godine, u nastavku su kronološki prikazane aktivnosti financijske revizije u 2023. godini:

⁴ Čl. 13. stav 1) i 2) Zakona o reviziji

Završetak prethodnih revizija koje su započete u listopadu 2022. godine i priprema za konačne revizije

Obavljanje konačnih revizija za 2022. godinu

Početak obavljanja prethodnih revizija za 2023. godinu

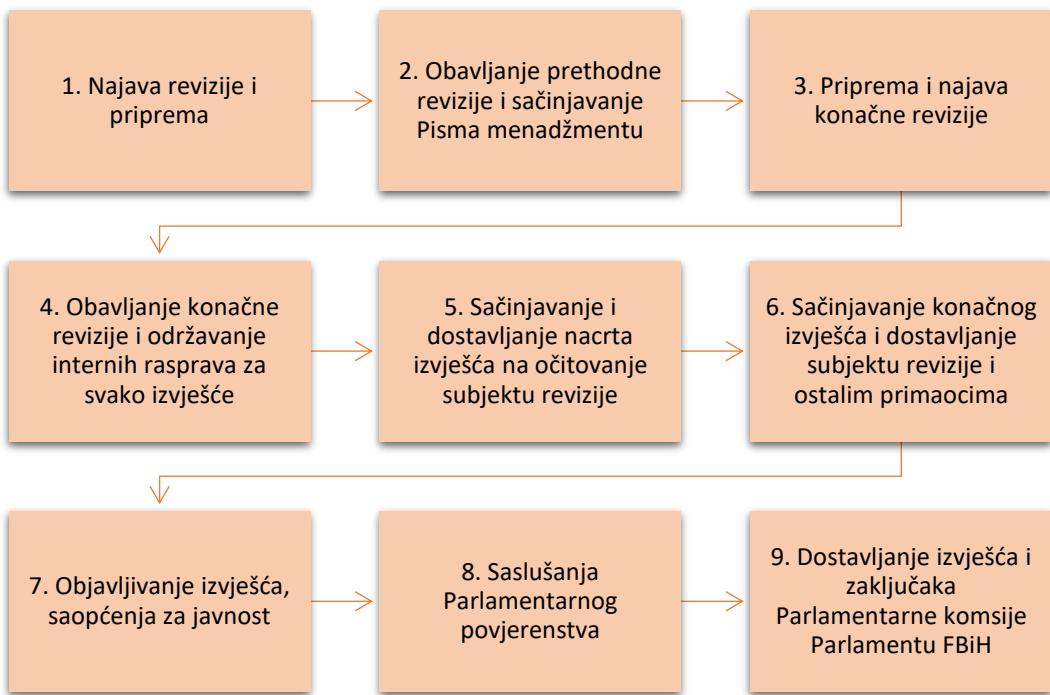
U prethodnoj reviziji prati se primjena ranije danih preporuka,⁵ te se obavljaju drugi revizijski postupci sukladno metodologiji. Nakon završetka prethodne revizije, prema Međunarodnom revizijskom standardu 265,⁶ važni nedostaci u unutarnjim kontrolama, otkriveni tijekom revizije, saopćavaju se rukovodiocu subjekta revizije usmeno i/ili u formi pisma menadžmentu.

U konačnoj reviziji obavljaju se završni testovi i sačinjava se nacrt izvješća o finansijskoj reviziji. S ciljem osiguranja kvalitete, stručni kolegij Ureda vrši pregled i kontrolu svih nacrta i obavljaju se interne rasprave s revizorima. O izvješćima se raspravlja po grupama subjekata, odnosno po njihovoj srodnosti, kako bi se osigurala konzistentnost.

⁵ Čl. 13. stav 3) Zakona o reviziji

⁶ „Saopćavanje nedostataka u unutarnjim kontrolama onima koji su zaduženi za upravljanje i menadžmentu“

Finalni nacrti izvješća dostavljaju se subjektima revizije na očitovanje.⁷ Nakon očitovanja, priprema se i dostavlja konačno izvješće o izvršenoj reviziji, te objavljuje na internet-stranici, sukladno Zakonu o reviziji.

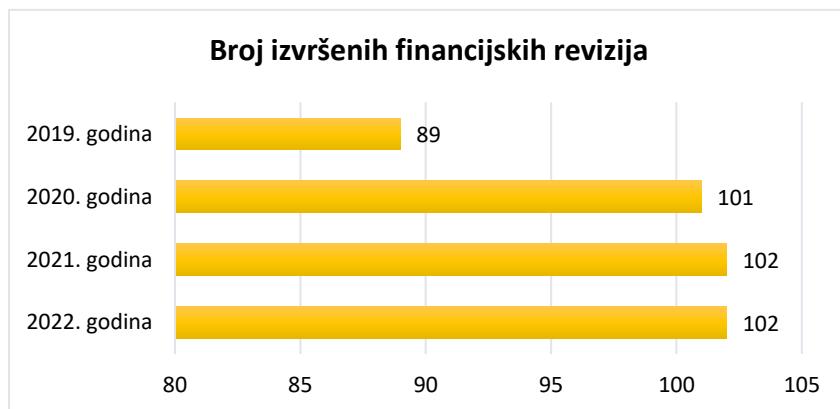
Dijagram: Temeljni koraci u procesu revizije u Uredu za reviziju

2.1. OBAVLJANJE FINANSIJSKIH REVIZIJA ZA 2022. GODINU

- ✓ **102 financijske revizije**
- ✓ **12 praćenja postupanja po preporukama iz ranijih finansijskih revizija**
- ✓ **Revizija „Union banke“ d.d. Sarajevo privremeno obustavljena**
- ✓ **Sve ostale revizije predviđene Planom provedene u roku**
- ✓ **Sva izvješća dostavljena subjektima za reviziju i nadležnim institucijama, te objavljena na internet-stranici Ureda za reviziju i dobro medijski popraćena**
- ✓ **Nadležnim organima za provođenje zakona dostavljeno 16 izvješća**
- ✓ **Agenciji za javne nabave dostavljena informacija o revizijama kod kojih su kvalificirane javne nabave**

⁷ Čl. 15. Zakona o reviziji

- ✓ Federalnoj upravi za inspekcijske poslove dostavljen pregled subjekata kod kojih je utvrđena neusklađenost, odnosno odstupanje od primjene Zakona o radu i propisa donesenih na temelju tog Zakona
- ✓ Poslano 101 pismo menadžmentu o uočenim nepravilnostima iz prethodne revizije

Poslove finansijske revizije obavljala su četiri sektora/organizacione jedinice,⁸ koje su organizirane prema vrsti subjekata za reviziju.

Za 2022. godinu izvršena je revizija Izvješća o izvršenju Proračuna FBiH (5.100.515.233 KM) i 101 subjekta:

- 19 obveznih revizija,⁹
- 6 korisnika Proračuna FBiH,
- 5 kantona, 6 proračunskih korisnika kantona, 4 grada i 15 općina,
- 28 zavoda, fondova, agencija i javnih ustanova,
- 18 poduzeća u većinskom državnom vlasništvu.

⁸ Sektor za finansijsku reviziju institucija FBiH, Sektor za finansijsku reviziju institucija kantona, gradova i općina, Sektor za finansijsku reviziju zavoda, fondova i agencija i Sektor za finansijsku reviziju poduzeća u većinskom državnom vlasništvu

⁹ Obavezne revizije su one koje se, shodno Zakonu o reviziji, obavljaju svake godine.

U tablici je pregled danih mišljenja za 2022. godinu po grupama subjekata.

Redni broj	Grupe subjekata revizije	Ukupno revidirano	Dano mišljenje							
			o finansijskim izvješćima				o usklađenosti sa zakonskim propisima			
			Pozitivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano	Pozitivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Izvješće o izvršenju Proračuna FBiH za 2022. godinu	1	-	1	-	-	-	1	-	-
2	Korisnici Proračuna FBiH	25	19	5	-	1	7	17	1	-
3	Kantoni i kantonalni proračunski korisnici	11	1	10	-	-	-	11	-	-
4	Gradovi i općine	19	-	17	2	-	-	15	4	-
5	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	28	3	22	3	-	4	22	2	-
6	Poduzeća u većinskom državnom vlasništvu	18	5	10	3	-	-	14	4	-
	UKUPNO	102	28	65	8	1	11	80	11	0

Sukladno Zakonu o reviziji, u tijeku obavljanja prethodne revizije izvršena je ocjena postupanja po preporukama iz prethodnih izvješća, i to kod 67 subjekata za 1.213 preporuka. Analiza i ocjena postupanja po preporukama nije se vršila kod 27 subjekata kod kojih su se revizije obavljale prvi put i kod osam subjekata kod kojih je proteklo više od deset godina od posljednje izvršene revizije.

Za 102 izvršene finansijske revizije u 2022. godini, ukupno je dano 1.805 preporuka. U tablici je pregled izvršene ocjene postupanja po preporukama tijekom obavljanja revizija za 2022. godinu, a koje su dane u ranije provedenim revizijama:

	Grupa subjekata revizije	Postupanje po preporukama danim u izvješćima u prethodnim godinama				
		Realizirano	Djelomično realizirano	Nije realizirano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	4	5	6	7	8 (4+5+6+7)
1.	Izvješće o izvršenju Proračuna FBiH	0	1	19	0	20
	postotak	0%	5%	95%	0%	100%
2.	Korisnici Proračuna FBiH	94	41	120	19	274
	postotak	34%	15%	44%	7%	100%
3.	Kantoni i kantonalni proračunski korisnici	27	37	60	4	128
	postotak	21%	29%	47%	3%	100%
4.	Gradovi i općine	144	66	141	41	392
	postotak	37%	17%	36%	10%	100%
5.	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	151	55	103	21	330
	postotak	46%	17%	31%	6%	100%
6.	Poduzeća u većinskom državnom vlasništvu	24	13	24	4	65
	postotak	37%	20%	37%	6%	100%
UKUPNO		444	213	467	89	1.213

Subjekti revizije dužni su dostaviti odgovor o poduzetim radnjama Uredu za reviziju u roku od 60 dana od dobivanja konačnog izvješća, radi premašivanja slabosti, neregularnosti i prekršaja identificiranih u revizorskom izvješću.¹⁰

Iako određeni broj subjekata nije dostavio odgovor u zakonski predviđenom roku, u nastavku je dan pregled onih koji nisu dostavili odgovore na datum sačinjavanja ovog Izvješća za finansijske revizije (poglavlje 2.1):

Institucije kantona, gradova i općina	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	Poduzeća u većinskom državnom vlasništvu
<ul style="list-style-type: none"> • Bosansko-podrinjski kanton Goražde • Općina Trnovo • Opština Glamoč • Općina Ravno 	<ul style="list-style-type: none"> • Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona 	<ul style="list-style-type: none"> • Javno poduzeće „Lokom“ d.o.o. Sarajevo • Rudnik mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići • „Zrak“ d.d. Sarajevo • Javno poduzeće „9. septembar“ d.d. Srebrenik • Javno komunalno poduzeće „Čistoća“ d.o.o. • Javno kantonalno poduzeće „Visoko“ d.o.o. Visoko

Pored ovih subjekata, odgovor o poduzetim radnjama nakon izvršenih praćenja postupanja po preporukama iz prethodno objavljenih finansijskih izvješća (poglavlje 2.2) nije dostavilo osam subjekata, koji su navedeni u sljedećem pregledu:

¹⁰ Članak 16(3) Zakona o reviziji

Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove

- Univerzitet u Sarajevu

Poduzeća u većinskom državnom vlasništvu

- Javno poduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo, Zavisno društvo Rudnici „Kreka“ d.o.o. Tuzla
- Javno poduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo, Zavisno društvo Rudnici mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj
- Javno poduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo, Zavisno društvo Rudnici mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik Bila
- „Sarajevoputevi“ d.d. Sarajevo
- „Vodovod“ društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar
- „Centralno grijanje“ d.d. za distribuciju toplotne energije Tuzla
- Javno poduzeće „Komunalno“ d.o.o. Mostar

U nastavku je pregled ostalih aktivnosti koje su provedene u vezi s finansijskim revizijama za 2022. godinu:

- ❖ Ured za reviziju, sukladno članku 16 (1) Zakona o reviziji, može dostaviti konačno izvješće bilo kojoj instituciji na nadležno postupanje, a shodno članku 19. dužan je obavijestiti nadležne organe za provođenje zakona kada postoje indicije značajnih kršenja zakona. Krajem 2023. godine, shodno ovim odredbama, poslano je 16 izvješća o finansijskoj reviziji za 2022. godinu nadležnim organima za provođenje zakona i skrenuta im je pažnja na određene nalaze. Još u ranijem razdoblju Ured za reviziju stavio je na raspolaganje svoje resurse tužilaštвima radi bolje suradnje i postupanja po dostavljenim revizorskim izvješćima;
- ❖ poslan je Upitnik svim revidiranim subjektima iz 2022. godine (poglavlje 6.2.1).

2.1.1. SEKTOR ZA FINANCIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA FEDERACIJE BIH

U Sektoru za finansijsku reviziju institucija Federacije BiH izvršene su revizije za 2022. godinu Izvješća o izvršenju Proračuna FBiH i 25 institucija koje su financirane iz Proračuna FBiH.

Proračun Federacije BiH za 2022. godinu, kojim su financirane 62 institucije, planiran je u iznosu od 5.597.618.777 KM. Izvješće o izvršenju Proračuna FBiH za 2022. godinu sačinjeno je na temelju podataka iz Glavne knjige Riznice i daje sliku potrošnje korisnika Proračuna FBiH. U njemu su iskazani prihodi, primici i financiranje u iznosu od 5.304.270.543 KM, rashodi, izdaci i otplate dugova u iznosu od 5.100.515.233 KM, te višak prihoda nad rashodima u iznosu od 203.755.311 KM.

Pored Izvješća o izvršenju Proračuna FBiH za 2022. godinu, planirana je i izvršena revizija 25 korisnika proračuna FBiH, na koje se odnosi 5.328.894.993 KM ili 95,2% ukupno odobrenih sredstava. Ukupno iskazani rashodi i izdaci revidiranih korisnika iznose 4.882.818.427 KM ili 95,7% ukupno iskazanih rashoda i izdataka Proračuna FBiH za 2022. godinu.

U nastavku su iskazani rashodi i izdaci u Izvješću o izvršenju Proračuna FBiH za 2022. godinu, sa danim mišljenjem i brojem preporuka:

(u KM)

Redni broj	Naziv	Izvršenje proračuna za 2022. godinu	Dano mišljenje		Broj danih preporuka
			o finansijskim izvješćima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Izvješće o izvršenju Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu	5.100.515.233	S rezervom	S rezervom	26

U Izvješću o finansijskoj reviziji Izvješća o izvršenju Proračuna FBiH za 2022. godinu na finansijska izvješća dane su tri kvalifikacije koje se odnose na iskazana stanja:

- stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava koja su na datum bilance podcijenjena, s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija sukladno važećim podzakonskim propisima, iako je, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosiо 17,4%;
- neporeznih prihoda u Izvješću o novčanim tijekovima, za koje nije prezentirana dokumentacija niti dano dodatno obrazloženje, zbog čega nismo mogli potvrditi da je ovo Izvješće sačinjeno sukladno Pravilniku o finansijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH;

- stalnih sredstava, kratkoročnih potraživanja i plasmana, te kratkoročnih obveza i razgraničenja u Glavnoj knjizi Riznice bivših institucija koje su preše s federalne na državnu razinu (Federalno ministarstvo obrane, Vojska FBiH, Carinska uprava i Obavještajno-sigurnosna agencija), s obzirom na to da su iskazana stanja nepromijenjena, a samo u 2022. godini je na ime obveza na temelju sudskih presuda isplaćeno 881.920 KM.

Također, u Izvješću o finansijskoj reviziji Izvješća o izvršenju Proračuna FBiH za 2022. godinu na usklađenost s zakonskim propisima dane su kvalifikacije koje se odnose na:

- Planiranje Proračuna FBiH za 2022. godinu nije izvršeno sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, što je imalo za posljedicu nedovoljno osigurana sredstva za određene tekuće namjene, a planirana su sredstva za određene kapitalne transfere koji nisu zasnovani na relevantnoj dokumentaciji, zbog čega je njihova realizacija bila jako niska;
- Izvješće o izvršenju Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu nije sačinjeno sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH;
- Nije osigurano efikasno upravljanje proračunskim sredstvima sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Proračuna FBiH za 2022. godinu, s obzirom na to da je Vlada Federacije BiH, na prijedlog proračunskih korisnika, usvajala programe utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera, iako po prethodnim programima utroška sredstava proračunski korisnici nisu izvršili raspodjelu s jasno utvrđenom svrhom dodjele, mjerljivim kriterijima, transparentno, niti su poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora i izvješćivanja;
- Vlada Federacije BiH nije postupila sukladno članku 16. Zakona o reviziji institucija u FBiH, budući da se nije očitovala u svojstvu organa izvršne vlasti Federacije BiH, te nije obavijestila Ured za reviziju institucija u FBiH o poduzetim radnjama s ciljem premašivanja slabosti i nepravilnosti identificiranih u revizorskom izvješću za 2021. godinu.

Također, skrenuta je pažnja na pitanja koja se odnose na:

- Realizaciju Strategije reforme upravljanja javnim financijama u FBiH 2021-2025, kao jednu od aktivnosti u nadležnosti Ministarstva financija na uvođenju Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (MRS JS);
- „Uredbu o pomoći stanovništvu uslijed rasta indeksa potrošačkih cijena“, čiji je opći cilj bio osiguranje materijalne, finansijske podrške i poboljšanje materijalnog statusa najugroženijih kategorija stanovništva, na temelju koje su pravna lica isplaćivala jednokratne pomoći zaposlenicima iz vlastitih sredstava, iako je Uredbom propisano da će se sredstva za provođenje osigurati preraspodjelom sredstava između proračunskih korisnika, kao i iz Tekuće rezerve Vlade FBiH, te da će se za nepravilno dodijeljena sredstva izvršiti povrat na Jedinstveni račun Riznice Proračuna Federacije BiH;

- Neefikasno i neracionalno korištenje poslovnih prostora koji su u vlasništvu Federacije BiH;
- Nerealno iskazivanje vrijednosti stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Riznice, s obzirom na to da za dio nekretnina nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija o vlasništvu i posjedu;
- Nepovučena kreditna sredstva za koje je ugovorena i plaća se taksa zaključno sa 31. 12. 2022. godine iznosila su 878.343.030 KM, a taksa na nepovučena sredstva u 2022. godini plaćena je u iznosu od 3.935.373 KM.

U nastavku je pregled iskazanih rashoda i izdataka u finansijskim izvješćima revidiranih proračunskih korisnika, sa danim mišljenjem i brojem preporuka za 2022. godinu:

(u KM)

Redni broj	Subjekti revizije	Izvršenje proračuna za 2022. godinu	Dano mišljenje		Broj danih preporuka
			o finansijskim izvješćima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Parlament Federacije Bosne i Hercegovine	14.640.344	Pozitivno	S rezervom	14
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine	2.589.644	Pozitivno	S rezervom	13
3.	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine	10.073.168	Pozitivno	Pozitivno	7
4.	Federalno ministarstvo unutarnjih poslova	7.888.421	Pozitivno	Pozitivno	4
5.	Federalno ministarstvo pravde	3.572.503	Pozitivno	S rezervom	12
6.	Federalno ministarstvo financija	1.111.479.874	S rezervom	S rezervom	27
7.	Federalno ministarstvo energije, rудarstva i industrije	29.272.093	Pozitivno	S rezervom	14
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	94.643.158	Pozitivno	S rezervom	14
9.	Federalno ministarstvo zdravstva	110.529.105	Pozitivno	S rezervom	20
10.	Federalno ministarstvo trgovine	1.566.143	Pozitivno	Pozitivno	4
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	17.519.999	Pozitivno	S rezervom	8
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	112.362.032	Pozitivno	S rezervom	11
13.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida obrambeno-oslobodilačkog rata	353.615.892	Pozitivno	S rezervom	11
14.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	13.009.011	Pozitivno	Pozitivno	4

15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	235.147.517	Pozitivno	S rezervom	13
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	20.226.975	S rezervom	S rezervom	17
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	48.103.275	Pozitivno	Pozitivno	7
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	11.087.404	Pozitivno	S rezervom	9
19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	7.814.287	S rezervom	S rezervom	8
20.	Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	903.114	S rezervom	Negativno	21
21.	Federalna uprava policije	37.442.676	Pozitivno	Pozitivno	4
22.	Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje	2.605.645.233	Suzdržano	S rezervom	18
23.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine	14.696.883	S rezervom	Pozitivno	14
24.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine	7.919.854	Pozitivno	Pozitivno	3
25.	Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine	11.070.820	S rezervom	S rezervom	12
UKUPNO		4.871.748.605			289

Najvažniji nalazi vezani za neusklađenost sa relevantnim zakonima i drugim propisima odnose se na:

- Uspostavu sustava financijskog upravljanja i kontrole kako je propisano Zakonom o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji BiH i drugim propisima koji reguliraju ovu oblast;
- Uspostavu funkcionalne unutarnje revizije sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH;
- Radno vrijeme nije usklađeno sa Zakonom o radu i Odlukom o radnom vremenu u federalnim organima državne službe, niti su uspostavljene evidencije o radnom vremenu shodno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu;
- Nije izvršeno ažuriranje Plana integriteta koje, između ostalog, podrazumijeva analizu radnih mjesata i identificiranje rizičnih područja, procjenu rizika prema radnim mjestima i organizacijskim jedinicama;
- Ugovori o djelu zaključivani su sa vanjskim suradnicima za poslove iz nadležnosti revidiranih subjekata i poslove utvrđene pravilnicima o unutarnjoj organizaciji, za što nije provedena procedura sukladno Zakonu o državnoj službi u FBiH i Zakonu o namještenicima u organima državne službe u FBiH;

- Nadležna ministarstva nisu u potpunosti vršila monitoring i nadzor nad radom društava za koja su nadležna prema Uredbi o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa sudjelovanjem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH;
- Poslovi za koje su nadležni korisnici nisu obavljeni u potpunosti sukladno zakonima i drugim propisima kojim su utvrđeni;
- Raspodjela sredstava tekućih transfera kod pojedinih korisnika nije izvršena na temelju jasnih i mjerljivih kriterija, zbog čega se izbor korisnika u najvećoj mjeri zasnovao na subjektivnoj ocjeni;
- Nadzor nad namjenskim utroškom sredstava tekućih i kapitalnih transfera nije vršen prema Zakonu o proračunima u FBiH;
- Godišnji popis imovine i obveza nije izvršen pravovremeno, cijelovito, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH;
- Postupci javnih nabava nisu vršeni u potpunosti shodno odredbama Zakona o javnim nabavama u dijelu planiranja i sačinjavanja plana nabava, odabira odgovarajućeg postupka, sačinjavanja i poštovanja tenderske dokumentacije, zaključivanja ugovora za fiskalnu godinu za koju su sredstva odobrena i poštovanja utvrđenih rokova i uvjeta iz zaključenih ugovora.

2.1.2. SEKTOR ZA FINANCIJSKU REVIZIJU INSTITUCIJA KANTONA, GRADOVA I OPĆINA

U Sektoru za finansijsku reviziju institucija kantona, gradova i općina izvršene su revizije 30 subjekata za 2022. godinu, i to pet kantona, šest kantonalnih proračunskih korisnika i 19 jedinica lokalne samouprave.

Revidirano je pet kantona koji nisu bili obuhvaćeni planom revizije za prethodnu godinu. Njihovi proračuni planirani su u ukupnom iznosu od 1.290.159.313 KM. **Ukupni prihodi i primici revidiranih kantona iskazani su u konsolidiranim finansijskim izvješćima u iznosu od 1.176.843.827 KM, a rashodi i izdaci u iznosu od 1.140.616.811 KM.**

Pored kantona, izvršene su revizije šest kantonalnih proračunskih korisnika, čiji proračuni su planirani u ukupnom iznosu od 187.735.795 KM, dok su ukupni rashodi i izdaci iskazani u iznosu od 155.424.207 KM.

Obavljene su i revizije četiri grada i 15 općina, čiji su proračuni planirani u ukupnom iznosu od 340.948.527 KM. **Ukupni prihodi i primici u njihovim finansijskim izvješćima iskazani su u iznosu od 252.296.828 KM, a ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 258.879.008 KM.**

U nastavku je pregled revidiranih subjekata za 2022. godinu, s iskazanim ukupnim rashodima i izdacima u finansijskim izvješćima, danim mišljenjima i brojem preporuka za 2022. godinu:

(u KM)

Redni broj	Subjekti revizije	Rashodi i izdaci	Dano mišljenje		Broj danih preporuka
			o finansijskim izvješćima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Županija Posavska	57.201.806	S rezervom	S rezervom	24
2.	Tuzlanski kanton	500.407.705	S rezervom	S rezervom	22
3.	Zeničko-dobojski kanton	447.033.211	S rezervom	S rezervom	30
4.	Bosansko-podrinjski kanton	44.373.022	S rezervom	S rezervom	28
5.	Hercegbosanska Županija	91.601.067	S rezervom	S rezervom	21
6.	Ministarstvo financija Unsko-sanskog kantona	4.937.957	s rezervom	s rezervom	14
7.	Ministarstvo financija Hercegovačko-neretvanskog kantona	14.416.358	s rezervom	s rezervom	15
8.	Ministarstvo financija Kantona Sarajevo	47.715.608	s rezervom	s rezervom	16
9.	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona	7.644.823	pozitivno	s rezervom	10
10.	Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla	2.115.145	s rezervom	s rezervom	16
11.	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	78.594.316	s rezervom	s rezervom	23
12.	Općina Bužim	6.843.582	S rezervom	S rezervom	19
13.	Općina Jajce	16.459.173	S rezervom	S rezervom	26
14.	Općina Olovo	7.574.744	S rezervom	S rezervom	14
15.	Općina Fojnica	5.919.559	S rezervom	S rezervom	22
16.	Općina Donji Vakuf	4.720.085	S rezervom	S rezervom	23
17.	Općina Ključ	6.577.275	S rezervom	S rezervom	13
18.	Grad Ljubuški	17.795.790	S rezervom	S rezervom	21
19.	Općina Centar Sarajevo	32.734.774	S rezervom	S rezervom	21
20.	Općina Bugojno	10.414.216	S rezervom	Negativno	33
21.	Općina Stari Grad Sarajevo	19.606.934	S rezervom	Negativno	21
22.	Grad Visoko	19.609.829	S rezervom	S rezervom	22
23.	Općina Domaljevac – Šamac	3.586.659	S rezervom	S rezervom	24
24.	Općina Breza	6.152.445	S rezervom	S rezervom	25
25.	Općina Prozor – Rama	24.610.605	S rezervom	S rezervom	28

26.	Grad Živinice	23.830.871	S rezervom	S rezervom	27
27.	Općina Glamoč	3.986.195	S rezervom	Negativno	28
28.	Općina Trnovo	17.274.173	S rezervom	S rezervom	24
29.	Grad Bihać	26.128.500	Negativno	S rezervom	27
30.	Općina Ravno	5.053.599	Negativno	Negativno	34
UKUPNO		1.554.920.026			671

Revizijom su utvrđeni propusti i nepravilnosti za koje su dane odgovarajuće preporuke. Najvažniji nalazi koji su imali utjecaj na mišljenje o finansijskim izvješćima odnose se pogrešnu primjenu Računovodstvenih politika prilikom evidentiranja poslovnih promjena kod stalnih sredstava, kratkoročnih potraživanja i plasmana i dugoročnih obveza na temelju ugovora o kreditima, kao i kod iskazivanja finansijskog rezultata i viška prihoda i rashoda.

Najvažniji nalazi koji se odnose na usklađenost sa zakonskim i drugim propisima su:

- Uspostavljanje sustava finansijskog upravljanja i kontrola na način propisan Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Uspostavljanje jedinica unutarnje revizije sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Donošenje i implementacija planova integriteta i planova borbe protiv korupcije s ciljem smanjenja rizika nastanka korupcije i drugih nepravilnosti;
- Primjena Zakona o proračunima u FBiH i Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti u dijelu koji se odnosi na sačinjavanje i dostavljanje nadležnim ministarstvima financija izjava o fiskalnoj odgovornosti;
- Primjena Zakona o proračunima u FBiH, zakona/odлуka o izvršavanju proračuna u dijelu koji se odnosi na pripremu, izradu i izvršenje proračuna;
- Primjena Zakona o radu i Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu u dijelu koji se odnosi na raspored radnog vremena, te uspostavljanje i vođenje evidencija o radnom vremenu;
- Primjena Zakona o plaćama i naknadama u organima uprave u FBiH u dijelu koji se odnosi na usklađivanje koeficijenata i platnih razreda za obračun plaća i donošenje pravilnika o plaćama;
- Primjena Pravilnika o finansijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH pri sačinjavanju periodičnih i godišnjih finansijskih izvješća;

- Primjena Zakona o javnim nabavama i njegovih provedbenih akata pri provođenju postupaka javnih nabava i primjena odredbi zaključenih ugovora s dobavljačima;
- Obavljanje godišnjeg popisa imovine i obveza shodno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i usklađivanje stvarnog stanja s knjigovodstvenim;
- Primjena zakona o državnoj službi u dijelu koji se odnosi na angažiranje zaposlenika za poslove koji su sistematizirani pravilnicima o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta;
- Primjena odredbi Zakona o proračunima u FBiH, zakona/odлуka o izvršenju proračuna pri raspodjeli transfera i uspostavljanju nadzora nad njihovim namjenskim utroškom;
- Primjena kantonalnih zakona o koncesijama u dijelu koji se odnosi na uspostavljanje registara koncesijskih ugovora.

2.1.3. SEKTOR ZA FINANCIJSKU REVIZIJU ZAVODA, FONDOVA I AGENCIJA

U Sektoru za finansijsku reviziju zavoda, fondova i agencija izvršene su revizije 28 subjekata za 2022. godinu, i to: osam zavoda na federalnoj i kantonalnoj razini, 18 javnih ustanova na federalnoj, kantonalnoj i općinskoj razini i dvije federalne agencije. Prvi put revidirano je 11 subjekata.

Kao i prethodne godine, prioritet je dan oblasti zdravstva, odnosno kantonalnim zavodima za zdravstveno osiguranje i javnim ustanovama iz oblasti zdravstva. Kada su u pitanju zdravstvene ustanove prioritet je dan onima koje prethodno nisu revidirane. Ostali subjekti planirani su uvažavajući visine finansijskih planova, rizik poslovanja, njihov značaj za društvo i utvrđene propuste i nepravilnosti u trošenju javnih sredstava u prethodnom revidiranom razdoblju.

Finansijski planovi revidiranih subjekata iznosili su 2.156.524.313 KM. Njihovi ukupni prihodi i primici, iskazani u finansijskim izvješćima za 2022. godinu, iznosili su 2.033.229.152 KM, a rashodi i izdaci 1.994.198.283 KM. Iskazali su finansijski rezultat za 2022. godinu u ukupnom iznosu od 38.892.398 KM (negativan finansijski rezultat iskazalo je šest subjekata u ukupnom iznosu od 24.127.671 KM).

Obveze svih revidiranih subjekata na 31. 12. 2022. godine, iskazane u finansijskim izvješćima za 2022. godinu, iznosile su 784.958.022 KM.

U nastavku je pregled revidiranih subjekata za 2022. godinu, s iskazanim ukupnim rashodima i izdacima u finansijskim izvješćima, danim mišljenjima i brojem preporuka za 2022. godinu:

Redni broj	Subjekti revizije	Rashodi i izdaci	Dano mišljenje		Broj danih preporuka
			o finansijskim izvješćima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Federalni zavod za zapošljavanje	51.653.352	Pozitivno	S rezervom	18
2.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	230.254.512	Pozitivno	S rezervom	12
3.	Zavod za zdravstveno osiguranje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna	128.090.410	S rezervom	Pozitivno	21
4.	Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona	117.009.243	S rezervom	S rezervom	27
5.	Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Posavske	17.421.188	S rezervom	S rezervom	24
6.	Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona	219.938.103	S rezervom	S rezervom	14
7.	Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona	300.737.046	S rezervom	Pozitivno	12
8.	Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije/kantona	157.953.621	S rezervom	S rezervom	23
9.	Služba za upošljavanje Županije Posavske	1.882.509	S rezervom	S rezervom	12
10.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“	1.949.409	S rezervom	Pozitivno	7
11.	Klinički centar Univerziteta u Sarajevu	282.005.513	S rezervom	S rezervom	18
12.	Javna zdravstvena ustanova Univerzitski klinički centar Tuzla	153.920.253	S rezervom	S rezervom	33
13.	Sveučilišna klinička bolnica Mostar	147.690.727	S rezervom	S rezervom	25
14.	Zdravstvena ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać	41.566.776	S rezervom	S rezervom	23
15.	Dom zdravlja Ljubuški	6.224.763	S rezervom	S rezervom	10
16.	Dom zdravlja Odžak	3.553.215	S rezervom	Negativno	25
17.	Dom zdravlja Tomislavgrad	4.641.603	Negativno	S rezervom	22
18.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Cazin	9.349.619	S rezervom	S rezervom	16
19.	Javna ustanova Dom zdravlja Konjic	5.556.752	Negativno	S rezervom	21
20.	Javna ustanova Dom zdravlja Stari grad Mostar	8.888.680	S rezervom	S rezervom	16
21.	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Zavidovići	7.315.011	S rezervom	S rezervom	11
22.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Živinice	13.369.689	S rezervom	S rezervom	19
23.	Javna ustanova Dom zdravlja Kiseljak	4.678.795	S rezervom	S rezervom	17

24.	Javna ustanova Dom zdravlja „Dr. Isak Samokovlija“ Goražde	4.398.404	S rezervom	S rezervom	22
25.	Dom zdravlja Livno	3.682.289	Negativno	S rezervom	23
26.	Javna ustanova „Studentski centar“ Sarajevo	7.927.159	S rezervom	Negativno	29
27.	Financijsko-informatička agencija	4.494.782	Pozitivno	Pozitivno	7
28.	Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju	58.044.860	S rezervom	S rezervom	18
UKUPNO		1.994.198.283			525

U izvršenim revizijama zavoda, javnih ustanova i agencija utvrđeni su određeni propusti i nepravilnosti za koje su dane odgovarajuće preporuke. U vezi s tim napominjemo da od 28 revidiranih subjekata, 18 subjekata primjenjuje kontni okvir za privredu, dok njih deset primjenjuje kontni okvir za proračunske korisnike.

Najvažniji nalazi koji se odnose na finansijska izvješća, a ujedno i nalazi koji su konstatirani kod većeg broja subjekata, odnose se na sljedeće:

- Nedosljedna i točna primjena odredbi Konceptualnog okvira za finansijsko izvješćivanje, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvješćivanja, posebno u dijelu: priznavanja rezerviranja; vršenja procjene i objave značajne neizvjesnosti u vezi stalnosti poslovanja; priznavanja prihoda na temelju doniranih sredstava; priznavanja značajnih iznosa prihoda i rashoda koji se odnose na prethodna razdoblja; vršenja procjene očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja; testiranja umanjenja vrijednosti stalnih sredstava; primjene modela revalorizacije kod mjerena i priznavanja stalnih sredstava, iako je unutarnjim aktima definirana primjena modela nabavne vrijednosti, ili primjene modela revalorizacije na dio grupe stalnih sredstava; iskazivanja i mjerena zaliha; priznavanja ulaganja u investicijske nekretnine bez prethodno ispunjenih uvjeta; evidentiranja obveza prema Poreznoj upravi FBiH i evidentiranja zemljišta u poslovnim knjigama;
- Primjena Zakona o proračunima u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH kod kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja prilikom evidentiranja potraživanja, obveza, razgraničenih prihoda, prihoda i rashoda na temelju međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju;
- Primjena Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenih politika kod izvanproračunskih fondova u dijelu revalorizacije stalnih sredstava;
- Neusuglašenost vrijednosti osnovnog kapitala u poslovnim knjigama i sudskom registru, i nepostojanje dokumentacije na temelju koje je izvršeno evidentiranje kapitala.

Najvažniji nalazi koji se odnose na usklađenost aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima, a ujedno i nalazi koji su konstatirani kod većeg broja subjekata, odnose se na sljedeće:

- Uspostava sustava financijskog upravljanja i kontrole kako je utvrđeno Zakonom o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i ostalim propisima koji reguliraju ovu oblast, u dijelu kontrolnog okruženja i upravljanja rizicima, kontrolnih aktivnosti, praćenja i procjene;
- Uspostava funkcije unutarnje revizije sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH;
- Primjena Zakona o javnim nabavama u dijelu planiranja, provođenja postupaka javnih nabava i realizacije ugovora;
- Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite kod kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja na temelju kantonalnih propisa i akata koji nisu usklađeni sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, u dijelu kojim se propisuje dodjela ugovora o pružanju zdravstvenih usluga prema propisima o javnim nabavama;
- Nedosljedna primjena odredbi kolektivnih ugovora prilikom obračuna plaća i naknada, i neusuglašenost unutarnjih akata koji reguliraju obračun plaća i naknada s kolektivnim ugovorima;
- Provođenje godišnjeg popisa imovine i obveza i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem shodno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH;
- Provođenje redovnih mjera upravljanja rizikom likvidnosti sukladno Zakonu o financijskom poslovanju;
- Uspostava unutarnjeg nadzora nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika u zdravstvenim ustanovama prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti;
- Uspostava evidencija o radnom vremenu shodno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu;
- Pasivan odnos osnivača kod najvećeg dijela zdravstvenih ustanova, koji se ogleda u neispunjavanju obveza koje osnivači imaju sukladno Zakonu o ustanovama, osnivačkim aktima i statutom zdravstvenih ustanova (nedonošenje akta o osnivanju zdravstvene ustanove kojim bi se regulirao iznos sredstava za osnivanje i početak rada i način njihovog osiguravanja; nezaključivanje ugovora između osnivača i zdravstvenih ustanova kojim bi se regulirala međusobna prava, obveze i odgovornosti; nepoduzimanje aktivnosti na pokriću iskazanih gubitaka);

- Prijem zaposlenika bez javnog oglašavanja na temelju Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH Vlade FBiH i kantonalnih uredbi, kojima je omogućen prijem u radni odnos bez javnog oglašavanja;
- Primjena zakonskih propisa i podzakonskih akata prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti.

2.1.4. SEKTOR ZA FINANCIJSKU REVIZIJU PODUZEĆA U VEĆINSKOM DRŽAVNOM VLASNIŠTVU

U Sektoru je, od planiranih 19, izvršeno 18 revizija, od kojih je 11 obavljeno prvi put. Planirana revizija finansijskih izvješća „Union banke“ za 2022. godinu nije obavljena jer Uredu za reviziju nije omogućen slobodan pristup za reviziju niti dokumentacija, zbog čega je donesen Zaključak o privremenoj obustavi ove revizije, do stjecanja uvjeta za njen nastavak.

Od ožujka do kraja rujna 2023. godine izvršena je finansijska revizija 18 poduzeća u većinskom državnom vlasništvu, čiji su ukupno planirani prihodi iznosili cca 2.467.666.940 KM. **Ostvareni prihodi ovih poduzeća u 2022. godini iskazani su u iznosu od 2.260.261.951 KM, a ukupni rashodi u iznosu od 2.310.005.426 KM.**

Pri izboru subjekata revizije prioritet je dan onima koji nisu ranije revidirani (11 poduzeća), te onima čija je djelatnost od ekonomskog značaja za FBiH (elektroprivredna društva, komunalna poduzeća, poduzeća namjenske proizvodnje, aerodrom).

U nastavku je pregled revidiranih subjekata za 2022. godinu, s iskazanim ukupnim rashodima i izdacima u finansijskim izvješćima, danim mišljenjima i brojem preporuka za 2022. godinu. Napominjemo da je u dosta izvješća skrenuta pažnja na određena pitanja koja nisu utjecala na dana mišljenja, ali su važna za korisnikovo razumijevanje izvješća. Ovo je posebno važno kod poduzeća u većinskom državnom vlasništvu, kod kojih je za značajna pitanja potrebno uključivanje osnivača, na koja sama poduzeća ne mogu utjecati.

(u KM)

Redni broj	Subjekti revizije	Rashodi i izdaci	Dano mišljenje		Broj danih preporuka
			o finansijskim izvješćima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Javno poduzeće „Autoceste Federacije BiH“ d.o.o. Mostar	113.697.595	S rezervom	Negativno	17

2.	Javno poduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo	1.296.197.544	S rezervom	S rezervom	10
3.	Javno poduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar	502.385.723	S rezervom	S rezervom	19
4.	Privredno društvo „Igman“ d.d. Konjic	121.486.923	Pozitivno	S rezervom	8
5.	„Iskraemeco Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	10.172.529	S rezervom	S rezervom	7
6.	Javno poduzeće „Komunalno“ d.o.o. Grude	2.176.953	S rezervom	S rezervom	19
7.	Javno poduzeće „Lokom“ d.o.o. Sarajevo	5.203.558	Pozitivno	S rezervom	15
8.	Javno poduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	51.446.833	Pozitivno	S rezervom	10
9.	Javno poduzeće za gradski prijevoz putnika „Mostar Bus“ d.o.o. Mostar	3.948.410	S rezervom	S rezervom	20
10.	Javno poduzeće Nacionalni park „Una“ d.o.o. Bihać	1.368.400	Pozitivno	S rezervom	12
11.	„Operator – Terminali Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo – konsolidirano izvješće	3.640.865	Negativno	Negativno	28
12.	Rudnici mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići	173.186.474	Negativno	Negativno	18
13.	„Zrak“ d.d. Sarajevo	3.194.433	Negativno	Negativno	29
14.	Javno poduzeće „9. septembar“ d.d. Srebrenik	2.213.386	S rezervom	S rezervom	27
15.	Javno komunalno poduzeće „Čistoća“ d.o.o. Široki Brijeg	1.228.851	S rezervom	S rezervom	13
16.	Kantonalno javno komunalno poduzeće „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	10.902.416	S rezervom	S rezervom	11
17.	Javno komunalno poduzeće „Pannonica“ d.o.o. Tuzla	3.334.578	Pozitivno	S rezervom	17
18.	Javno komunalno poduzeće „Visoko“ d.o.o. Visoko	4.219.955	S rezervom	S rezervom	14
UKUPNO		2.310.005.426			294

U izvršenim revizijama utvrđeni su određeni propusti i nepravilnosti za koje su dane odgovarajuće preporuke. Najznačajniji nalazi u finansijskim izvješćima odnosili su se na primjenu međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i međunarodnih standarda za finansijsko izvješćivanje (MSFI):

- Za potraživanja starija od godinu dana nije vršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka shodno zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti;

- Na datum bilance nije vršena ocjena umanjenja vrijednosti imovine sukladno odredbama MRS-a 36 – Umanjenje imovine, koje nalažu da se na kraju svakog izvještajnog razdoblja procijeni postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena;
- Kod određenog broja poduzeća nije se mogla potvrditi vrijednost zaliha jer nemaju uspostavljeno materijalno knjigovodstvo, ne prate ročnu strukturu zaliha, niti su vršila vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha s MRS-om 2 – Zalihe;
- Rezerviranja na temelju izvjesnih sudskih sporova nisu vršena shodno zahtjevima MRS-a 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, koja se priznaju kada poduzeća imaju sadašnju obvezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je vjerojatno da će odljev resursa koji sadrže ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obveza i kada se iznos obveza može pouzdano procijeniti;
- Bilješke uz finansijska izvješća za dio poduzeća nisu sastavljane sukladno točki 25 MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvješća, niti je menadžment pri sastavljanju finansijskih izvješća procijenio i objavio sposobnost poduzeća da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju.

Vezano za usklađenost sa zakonskim i podzakonskim propisima najznačajniji nalazi odnosili su se na sljedeće:

- Određeni broj poduzeća nije, sukladno Zakonu o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH, uspostavio funkcionalan sustav unutarnjih kontrola po COSO modelu. Veliki broj unutarnjih akata nije usklađen sa zakonskim propisima ili nisu nikako doneseni, te se ne vrši procjena rizika;
- Primjena Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH prilikom uspostave Odbora za reviziju i unutarnje revizije;
- Obavljanje poslova iz nadležnosti - primjena zakonskih propisa i podzakonskih akata prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti;
- Trogodišnji plan poslovanja nije sačinjavан prema Zakonu o javnim poduzećima;
- Prijem zaposlenika nije vršen sukladno Zakonu o radu s ciljem osiguranja transparentnosti i jednakog pristupa zapošljavanju, niti je primjena izuzeća kod zapošljavanja shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos ispoštovana u potpunosti;
- Ugovori o djelu zaključivani su za sistematizirana radna mjesta;
- Za isplaćene plaće nisu pravovremeno uplaćene obveze na temelju doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje, zdravstvo i nezaposlenost, što nije sukladno Zakonu o doprinosima, Pravilniku o načinu obračunavanja i uplate doprinosa i Zakonu o javnim poduzećima;

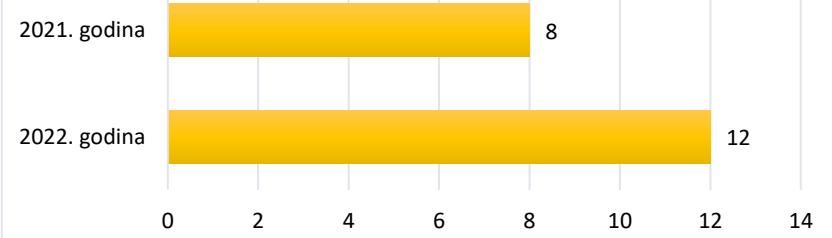
- Popis imovine i obveza nije izvršen detaljno i sveobuhvatno u svim poduzećima, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja imovine i obveza sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH;
- Nabave roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti sukladno procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavama i provedbenim aktima (postupci nisu pokretani pravovremeno, tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura aktivnu i pravičnu konkureniju, izbor postupaka nije adekvatan, produžavanje rokova realizacije u suprotnosti je sa potpisanim ugovorom, nabave su vršene bez primjene odredbi Zakona o javnim nabavama i odredbi unutarnjih Pravilnika o javnim nabavama, procijenjena vrijednost nabava je znatno manja od vrijednosti zaključenih ugovora, vršeno je dijeljenje postupka nabava s ciljem izbjegavanja odgovarajućeg postupka i sl.).

2.2. PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA IZ RANIJE PROVEDENIH FINANSIJSKIH REVIZIJA

Ured za reviziju proveo je 12 praćenja postupanja po preporukama iz ranijih finansijskih revizija. Temeljni kriterij za odabir ovih subjekata je da Ured ne obavlja svake godine revizije i da je ranije dano kvalificirano (negativno) mišljenje. Obavljen je uvid u aktivnosti koje su subjekti poduzeli na implementaciji danih preporuka od posljednjeg objavljenog izvješća do 30. 6. 2023. godine, te su doneseni zaključci o postupanju po preporukama.

Ured za reviziju već drugu godinu provodi praćenje postupanja po preporukama iz ranijih finansijskih revizija, u cilju analize poduzetih aktivnosti na otklanjanju slabosti i nepravilnosti.

Broj izvršenih praćenja postupanja po preporukama iz ranijih finansijskih revizija

Izvršena je ocjena postupanja po preporukama, koja je klasificirana prema sljedećim kategorijama:

- ❖ realizirana preporuka
- ❖ djelomično realizirana preporuka
- ❖ nerealizirana preporuka
- ❖ preporuka za koju nije izvršena ocjena postupanja, zbog protoka vremena ili zato što preporuka više nije primjenjiva.

R. br.	Subjekti revizije	Godina za koju je vršena financijska revizija	Broj danih preporuka	Postupanje po preporukama danim u izvješćima u prethodnim godinama			
				Realizirano	Djelomično	Nerealizirano	Nije vršena ocjena
1.	Univerzitet u Sarajevu	2017.	25	8	5	4	8
				100%	32%	20%	16%
2.	Sveučilište u Mostaru	2017.	23	12	5	3	3
				100%	52%	22%	13%
3.	Kantonalno javno poduzeće „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Iliča	2018.	28	9	9	10	0
				100%	32%	32%	36%
4.	Dioničko društvo „Sarajevoputevi“ Sarajevo	2018.	19	13	4	2	0
				100%	68%	21%	11%
5.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik – Bila	2018.	34	11	12	10	1
				100%	32%	35%	29%

6.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, ZD Rudnici „Kreka“ d.o.o. Tuzla	2018.	24	2	3	19	0
			100%	8,33%	12,50%	79,17%	0%
7.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Zavisno društvo rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj	2018.	34	11	12	11	0
			100%	32,40%	35,20%	32,40%	0%
8.	Hotelsko turističko društvo „Zenit- Bro“ d.o.o. Neum	2019.	13	4	3	6	0
			100%	31%	23%	46%	0%
9.	„Vodovod“, društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar	2019.	35	5	4	26	0
			100%	14%	12%	74%	0%
10.	Javno poduzeće „Komunalno“ d.o.o. Mostar	2020.	12	6	4	2	0
			100%	50%	33,33%	16,67%	0%
11.	Javno komunalno poduzeće „Vitkom“ d.o.o. Vitez	2020.	29	8	6	14	1
			100%	27,59%	20,69%	48,27%	3%
12.	„Centralno grijanje“ d.d. za distribuciju toplote energije Tuzla	2020.	22	16	5	1	0
			100%	73%	23%	4%	0%
UKUPNO			298	105	72	108	13

Od 12 revidiranih subjekata, nakon izvršenih revizija u ranijem razdoblju, **njih sedam nije donijelo program mjera i obavijestilo o poduzetim radnjama radi premašivanja nepravilnosti identificiranih u revizorskom izvješću, što je obveza sukladno članku 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH.** Međutim, i kod pet subjekata koji su dostavili odgovore uočeno je da određeni nisu sadržavali dovoljno jasne i konkretnе aktivnosti koje se planiraju poduzeti, rokove izvršenja i slično.

Proведенim praćenjem konstatirano je da je **veći broj preporuka ostao nerealiziran ili samo djelomično realiziran**, odnosno da nisu poduzete dovoljne aktivnosti na realizaciji danih preporuka. U izvješćima o praćenju dane su preporuke za donošenje adekvatnog programa mjera i intenziviranje aktivnosti na realizaciji preostalih djelomično realiziranih i nerealiziranih preporuka, u cilju jačanja sustava unutarnjih kontrola i otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, a dane su i preporuke za skupštine.

2.3. OBAVLJANJE PRETHODNIH FINANCIJSKIH REVIZIJA ZA 2023. GODINU

Planom revizije za 2023/2024. predviđeno je obavljanje 107 revizija za 2023. godinu i 16 praćenja postupanja po preporukama iz izvješća o finansijskoj reviziji iz prethodnih godina. Plan je dostavljen Parlamentarnom povjerenstvu odgovornom za reviziju i objavljen na internet-stranici Ureda za reviziju.

Od listopada 2023. do kraja siječnja 2024. godine obavljene su prethodne revizije sljedećih subjekata:

Redni broj	Naziv subjekta
Korisnici Proračuna FBiH	
1.	Parlament Federacije Bosne i Hercegovine
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine
3.	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine
4.	Federalno ministarstvo unutarnjih poslova
5.	Federalno ministarstvo pravde
6.	Federalno ministarstvo financija
7.	Federalno ministarstvo energije, rудarstva i industrije
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija
9.	Federalno ministarstvo zdravstva
10.	Federalno ministarstvo trgovine
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
13.	Federalno ministarstvo za pitanje boraca i invalida obrambeno-oslobodilačkog rata

14.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
20.	Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje
21.	Federalni zavod za poljoprivredu
22.	Federalni zavod za statistiku
23.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo
24.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar
25.	Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla
26.	Kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa Zenica
27.	Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine
28.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine
Redni broj	Kantoni i institucije kantona, gradovi i općine
1.	Kanton Sarajevo
2.	Hercegovačko-neretvanski kanton
3.	Srednjbosanski kanton
4.	Unsko-sanski kanton
5.	Županija Zapadnohercegovačka
6.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo
7.	Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona
8.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona
9.	Ministarstvo unutarnjih poslova Kantona 10/Hercegbosanske županije
10.	Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Posavske
11.	Grad Čapljina
12.	Grad Goražde
13.	Grad Livno
14.	Grad Široki Brijeg
15.	Grad Zavidovići
16.	Grad Zenica
17.	Općina Čelić
18.	Općina Dobojski Istočni
19.	Općina Dobojski Jugo
20.	Općina Kreševo
21.	Općina Novi Grad Sarajevo
22.	Općina Pale
23.	Općina Posušje
24.	Općina Sapna

25.	Općina Usora
26.	Općina Vareš
27.	Općina Velika Kladuša
Redni broj	Zavodi, fondovi i javne ustanove
1.	Federalni zavod za zapošljavanje
2.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“
3.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona
4.	Javna ustanova Služba za zapošljavanje Unsko-sanskog kantona
5.	Služba za zapošljavanje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna Travnik
6.	Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona
7.	Županijski zavod za upošljavanje Livno
8.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine
9.	Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo
10.	Zavod za zdravstveno osiguranje Hercegbosanske županije
11.	Zavod zdravstvenog osiguranja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde
12.	Zavod za zdravstveno osiguranje Županije Zapadnohercegovačke
13.	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom
14.	Javna ustanova Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“
15.	Javna ustanova Kantonalna bolnica Dr. Safet Mujić Mostar
16.	Županijska bolnica „Dr. fra Mihovil Sučić“ Livno
17.	Županijska bolnica Orašje
18.	Javna ustanova Opća bolnica Bugojno
19.	Javna ustanova Opća bolnica Jajce
20.	Dom zdravlja Čapljina
21.	Dom zdravlja Široki Brijeg
22.	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Travnik, p.o.
23.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Gračanica
24.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Lukavac
25.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja „Izudin Mulabećirović-Izo“ Tešanj
26.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Bihać
Redni broj	Poduzeća u većinskom državnom vlasništvu
1.	Dioničko društvo „BH Telecom“
2.	Javno poduzeće Hrvatske telekomunikacije d.d.
3.	Javno poduzeće „BH Pošta“ d.o.o.
4.	Hrvatska Pošta d.o.o.
5.	Javno poduzeće Ceste FBiH d.o.o.
6.	„Ceste“ d.d.

7.	Javno poduzeće Željeznice Federacije BiH d.o.o.
8.	Lutrija BiH d.o.o.
9.	Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o.
10.	Rudnik mrkog uglja „Breza“ d.o.o.
11.	Rudnik mrkog uglja „Đurđevik“ d.o.o.
12.	Rudnik uglja „Kreka“ d.o.o.
13.	Rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o.
14.	Rudnik mrkog uglja „Zenica“ d.o.o.
15.	Rudnik soli „Tuzla“ d.d.
16.	Rudnici boksite d.o.o. Posušje
17.	Rudnici boksite d.o.o. Široki Brijeg
18.	Javno komunalno poduzeće „Čapljina“ d.o.o.
19.	Javno komunalno poduzeće „Komunalac“ d.o.o.
20.	Javno poduzeće „Bosansko-podrinjske šume“ d.o.o.
21.	Šumarstvo „Prenj“ d.d.
22.	Javno komunalno poduzeće „Saobraćaj i komunikacije – Tuzla“ d.o.o.
23.	Kantonalno javno komunalno poduzeće „Tržnice-Pijace“ d.o.o.
24.	Javno poduzeće „Sarajevo“ d.o.o.
25.	Javno poduzeće „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o.

Do sačinjavanja ovog izvješća izvršene su sve prethodne revizije i za svaku je poslano pismo menadžmentu, u kojem je ukazano na uočene nepravilnosti u sustavu unutarnjih kontrola i knjigovodstvenom evidentiranju, koje se mogu otkloniti do sačinjavanja finansijskih izvješća za 2023. godinu.

3. REVIZIJA UČINKA

U 2023. godini objavljeno je šest izvješća revizije učinka. Tri su se odnosila na provedene revizije, a preostala tri na praćenja realizacije preporuka iz ranije objavljenih izvješća. Dvije revizije su provedene u okviru regionalnih projekata paralelne revizije učinka. Pored objavljenih izvješća provedene su još dvije glavne studije, te dvije predstudije za revizije koje će se realizirati u 2024. godini.

Shodno članku 14. Zakona o reviziji, Ured za reviziju ima pravo izvršiti pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti s kojima ta institucija koristi svoje resurse i o tome izvješćivati javnost na način koji određuje ovaj Zakon.

INTOSAI-jevi standardi vrhovnih revizijskih institucija (u dalnjem tekstu: ISSAI) principе ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti definiraju na sljedeći način:¹¹

Ekonomičnost

Svođenje troškova resursa na najmanju moguću mjeru

Efikasnost

Najbolje moguće korištenje raspoloživih resursa

Efektivnost

Ispunjavanje postavljenih ciljeva i postizanje predviđenih rezultata

Glavna pitanja kojima se bavi revizija učinka su:¹²

- Rade li se prave stvari?
- Rade li se stvari na pravi način?
- Ako nije tako, koji su razlozi?

Prvo pitanje odnosi se na efektivnost ili utjecaj na društvo. Drugo pitanje ispituje realiziraju li se aktivnosti ili mјere na najjeftiniji i najbolji način uzimajući u obzir raspoložive resurse, te ispituje ekonomičnost ili efikasnost poduzetih aktivnosti ili mјera.

Revizija učinka treba doprinijeti boljim javnim uslugama, kvalitetnijem trošenju javnog novca i većem stupnju transparentnosti i javne odgovornosti.

¹¹ ISSAI 300.11

¹² INTOSAI GUID 3910 – Central Concepts for Performance Auditing

Proces revizije učinka sastoji se od četiri glavne faze:

➤ Planiranje

Planiranje u reviziji učinka sastoji se od strateškog, godišnjeg, te planiranja na razini individualne revizije.

U okviru strateškog planiranja utvrđuju se potencijalne oblasti i prioriteti rada u razdoblju od više godina. Godišnjim planom utvrđuje se broj revizija učinka koje će se obaviti u jednoj godini, njihovo trajanje i ostale značajne aktivnosti.

Planiranje individualnih revizija vrši se na temelju godišnjeg plana. Individualne revizije se, shodno usvojenoj metodologiji, planiraju u fazi predstudije. Svrha predstudijskog istraživanja je da se utvrdi mogućnost za provođenje glavne studije, te identificira revizijski problem, cilj, subjekti i kriteriji revizije, te metodologija koja će se koristiti u glavnoj studiji. Kao rezultat predstudije sačinjava se memorandum sa planom rada, koji odobrava generalni revizor. Plan rada treba omogućiti provođenje revizije na efikasan, ekonomičan i efektivan način.

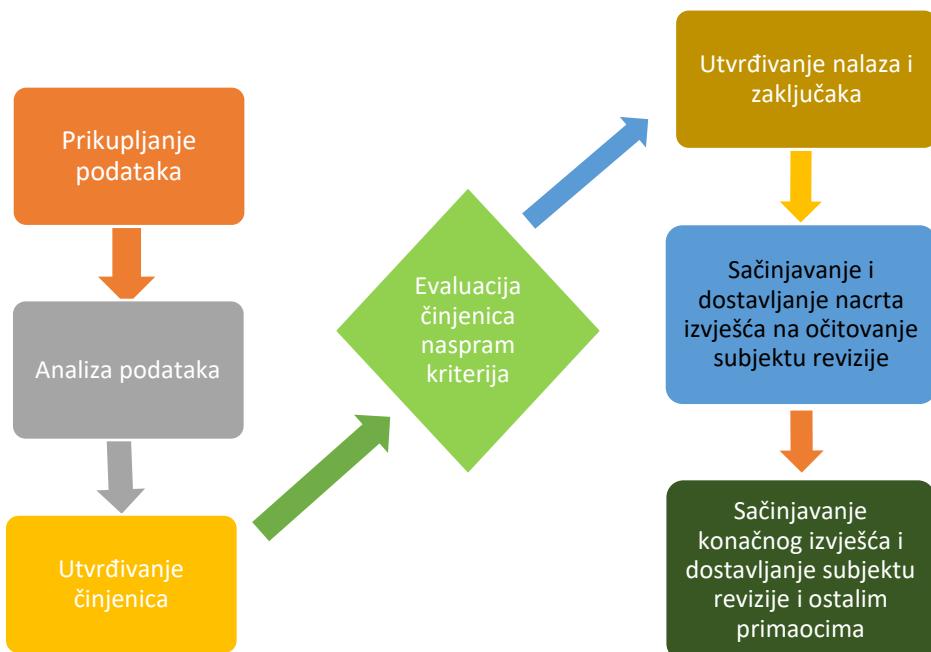
Kada se na temelju predstudije ocijeni da se glavna studija ne može ili ne treba provesti, donosi se memorandum o odustajanju, koji sadrži rezultate predstudije i razloge zbog kojih revizija neće biti izvršena.

➤ Obavljanje revizije (glavna studija)

Svrha glavne studije je prikupiti i analizirati potrebne podatke, ocijeniti činjenice naspram utvrđenih kriterija, te izraditi nacrt izvješća. Ova faza počinje donošenjem odluke o provođenju glavne studije. Zadatak timova za reviziju je prikupljanje dovoljnih, relevantnih i pouzdanih dokaza koji podržavaju nalaze. Neophodan je profesionalni stav i prosudba revizora, kako bi kvaliteta i kvantiteta prikupljenih dokaza pružio odgovore na revizorska pitanja, te omogućio izvođenje adekvatnih zaključaka i davanje preporuka.

Metode koje se koriste u reviziji učinka manje su standardizirane nego u finansijskoj reviziji i mogu se razlikovati od revizije do revizije. Primjenjuju se različite metode društvenih znanosti, poput upitnika, intervjeta, fokus grupa, te kvantitativne i kvalitativne metode¹³ analize podataka.

Proces izvršenja revizije prikazan je u grafikonu:

➤ Izvješćivanje

Rezultati rada revizije učinka objavljaju se u izvješću. Njegova svrha je da rezultate revizije predstavi zakonodavnoj i izvršnoj vlasti, subjektu revizije i javnosti na objektivan i pouzdan način. Sadržaj izvješća može se razlikovati od revizije do revizije, u zavisnosti od teme koja se obrađuje. Za razliku od finansijske revizije, u izvješćima revizije učinka ne daje se mišljenje, nego se na temelju nalaza izvode zaključci koji pružaju odgovor na postavljena revizijska pitanja. Nalazi i zaključci trebaju se bazirati na dokazima i biti jasno razgraničeni u izvješću.

¹³ Naprimjer, analiza trendova, regresivna analiza, DEA metoda, te kvalitativne metode analize dokumentacije i intervjeta

Nacrt izvješća se, shodno Zakonu o reviziji, dostavlja subjektima na očitovanje, nakon čega se sačinjava konačno izvješće. Sukladno članku 16. Zakona o reviziji, Ured u roku od 30 dana od završetka revizija dostavlja konačna izvješća revidiranim institucijama i Parlamentu FBiH. Izvješća se u isto vrijeme dostavljaju i Vladi i Predsjedniku FBiH.

Svako izvješće se, uz prigodno saopćenje za javnost, objavljuje na internet-stranici Ureda za reviziju. Preporuke dane u objavljenim izvješćima evidentiraju su u Registru preporuka revizije učinka, koji je također objavljen na internet-stranici Ureda.

Pored toga, po potrebi izvješća o reviziji se dostavljaju nadležnim organima za provođenje zakona. U 2023. godini tri izvješća revizije učinka iz prethodnih godina dostavljena su nadležnim organima za provođenje zakona.

➤ Praćenje realizacije preporuka

Izvješćivanje o naknadnim mjerama koje su poduzete u pogledu nalaza i preporuka revizije predstavlja način da se osigura da oni koji su zaduženi za upravljanje javnim sektorom izvršavaju svoje odgovornosti i poduzimaju odgovarajuće korektivne mjere.¹⁴

Praćenje realizacije preporuka revizije učinka predstavlja važan dio revizijskog postupka, predviđen ISSAI standardima. Riječ je o korisnom alatu za jačanje utjecaja revizije i unapređenje budućeg rada. Predstavlja završnu fazu u revizijskom ciklusu, koja se provodi s namjerom osiguranja povratnih informacija o realizaciji danih preporuka. Prilikom praćenja provjerava se jesu li subjekti u razumnom razdoblju adekvatno riješili probleme i nedostatke ustanovljene revizijom.¹⁵ Cilj je potaknuti mehanizme odgovornosti i na taj način dovesti do veće realizacije preporuka.

Shodno usvojenoj metodologiji, Ured za reviziju na temelju odluke o provođenju praćenja realizacije preporuka određuje izvješće revizije učinka čije preporuke će biti predmet praćenja, tim i dinamiku praćenja. Podaci i informacije o aktivnostima poduzetim s ciljem realizacije preporuka prikupljaju se putem upitnika. Također, vrši se detaljna analiza relevantne regulative i dokumentacije koju dostavljaju subjekti revizije kako bi dokazali poduzete aktivnosti.

Prije sačinjavanja konačnog izvješća, nacrti se dostavljaju subjektima revizije na komentar. Konačno izvješće o praćenju dostavlja se istim subjektima kao i izvješća o provedenim revizijama, te se uz saopćenje za javnost objavljuje na internet-stranici Ureda.

Nakon objave izvješća, Registrar preporuka se ažurira podacima o statusu realizacije preporuka.

¹⁴ INTOSAI P-12

¹⁵ ISSAI 3000.136

3.1. OBAVLJANJE REVIZIJE UČINKA U 2023. GODINI

U 2023. godini, sukladno Planu i programu rada, objavljeno je šest izvješća revizije učinka, od čega su tri o temama koje do sada nisu bile predmet revizije, dok su se tri odnosila na praćenje realizacije preporuka.

Pregled objavljenih izvješća revizija učinka u 2023. godini:

Red. br.	Naziv izvješća revizije učinka	Datum objave
1.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka „Uspostavljanje efikasnog sustava planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“	6. 4. 2023.
2.	Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine	27. 4. 2023.
3.	Upravljanje ljudskim resursima u domovima zdravlja	14. 7. 2023.
4.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka „Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19“	27. 7. 2023.
5.	Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama	16. 10. 2023.
6.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka „Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora“	2. 11. 2023.

3.1.1. REVIZIJA UČINKA – NOVE TEME

S obzirom na nadležnost Ureda, izuzetno je širok dijapazon tema kojima se bavi revizija učinka, te se njome obuhvaćaju aktivnosti subjekata javnog sektora na svim razinama vlasti u FBiH. U posljednjim godinama posebna pažnja se posvećuje temama vezanim Ciljeve održivog razvoja.

Sektor za reviziju učinka je u 2023. godini okončao glavne studije za tri revizije započete u 2022. godini: „Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine“, „Upravljanje ljudskim resursima u domovima zdravlja“ i „Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama“. Dvije od navedenih revizija provedene su u okviru regionalnih projekata paralelne revizije.

- ✓ Paralelna revizija predstavlja priliku za razvijanje kapaciteta revizije učinka, jačanje kompetentnosti, profesionalnosti, održivosti i inovativnosti. Razmjena znanja i naučenih lekcija kroz projekte paralelne revizije širi horizonte i otvara novi pogled na djelovanje institucija javnog sektora. Važnost suradnje s vrhovnim revizijskim institucijama iz drugih zemalja u duhu je Limske deklaracije u dijelu proširivanja međunarodne razmjene iskustava, te predstavlja temelj razvoja revizijske struke i razumnu opciju za vrhovne revizijske institucije koje žele imati važnu ulogu u budućnosti.

Revizija učinka „Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine“ provedena je u okviru projekta paralelne revizije u kojem je sudjelovala i DRI Crne Gore, dok je revizija učinka „Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama“ provedena uz tehničku i stručnu podršku organizacije UN Women, a u projektu su sudjelovale VRI iz BiH, Crne Gore i Srbije.

Revizije učinka koje su objavljenje u 2023. godini obuhvatile su ukupno 61 subjekt. Kako bi se otklonili ustanovljeni nedostaci dane su ukupno 44 preporuke koje su, pored revidiranih subjekata, upućene nadležnim organima zakonodavne i izvršne vlasti (ukupno 72 subjekta).

R. br.	Revizija učinka	Subjekti revizije	Broj subjekata obuhvaćenih revizijom	Broj subjekata kojima su dane preporuke	Broj danih preporuka	Vremenski obuhvat revizije
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Federalno ministarstvo okoliša i turizma Agencije za vodno područje rijeke Save i Jadranskog mora Fond za zaštitu okoliša FBiH Kantonalna ministarstva nadležna za vode i kantonalni inspekcijski organi ¹⁶ Federalna uprava za inspekcijske poslove JLS ¹⁷	18	18	18	2016. – 2021.
2.	Upravljanje ljudskim resursima u domovima zdravlja	Devet domova zdravlja ¹⁸ Federalno ministarstvo zdravstva	10	10	12	2019. – 2022.

¹⁶ Aktivnosti kantonalnih ministarstava nadležnih za vode i kantonalnih inspekcijskih organa ispitane su u četiri kantona: KS, ZDK, TK (vodno područje rijeke Save) i HNK (vodno područje Jadranskog mora).

¹⁷ Revizija je obuhvatila i pet JLS u okviru ovih kantona (gradovi Zenica, Tuzla, Mostar, te općine Stari Grad Sarajevo i Novi Grad Sarajevo).

¹⁸ Detaljno ispitivanje o upravljanju ljudskim resursima u domovima zdravlja provedeno je na uzorku od devet domova zdravlja: Javna ustanova Dom zdravlja Kantona Sarajevo, Javna zdravstveno-nastavna ustanova Dom zdravlja "Dr. Mustafa Šehović" Tuzla, Dom zdravlja Mostar, Dom zdravlja Neum, Dom zdravlja Bihać, Dom zdravlja Cazin, Dom zdravlja Livno, Dom zdravlja Drvar i Dom zdravlja „Dr. Isak Samokovlija“ Goražde

3.	Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama	Gender centar Federacije BiH 11 povjerenstava za ravnopravnost spolova u Federaciji BiH Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, deset kantonalnih ministarstava nadležnih za socijalnu politiku i deset centara za socijalni rad ¹⁹	33	44	14	2019. – 2022.
	UKUPNO		61	72	44	

Po okončanju glavnih studija organizirane su fokus grupe na koje su pozvani svi subjekti revizije. Fokus grupa je kvalitativna metoda koja se koristi u reviziji učinka kako bi se subjekti upoznali s preliminarnim nalazima revizije. Na ovaj način pružena je prilika subjektima revizije i ostalim zainteresiranim stranama da daju svoj doprinos u svrhu što kvalitetnije prezentacije revizijskih tema.

Izvješća revizije učinka koja su objavljena u 2023. godini dobro su prihvaćena u medijima i bila su predmet brojnih medijskih članaka.

Najvažniji nalazi iz objavljenih izvješća revizije učinka:

- Nisu izrađivani godišnji operativni planovi za realizaciju mjera iz planova upravljanja vodama, niti je određena institucija koja je nositelj implementacije. Ovo je rezultiralo nekoordiniranim i nesinergijskim djelovanjem institucija, a u konačnici veliki broj značajnih mjera nije ni realiziran, ili je realiziran djelomično.
- Zakonom o vodama nije detaljnije propisano financiranje realizacije planova upravljanja vodama, niti je precizirano sudjelovanje pojedinačnih izvora financiranja.
- Nadležne institucije, usprkos značajnom nedostatku sredstava za zaštitu rijeka, nisu poduzimale aktivnosti kako bi se načelo „zagađivač plaća“ više integriralo u regulativu o vodama.
- Utvrđeno je da ni ZOV-om, niti nekim drugim propisom nije decidno regulirano da se u postupku preispitivanja uvjeta iz vodnih dozvola zahtijeva da zagađivač dostavi dokaz o plaćenim vodnim naknadama. Ovakve okolnosti za posljedicu imaju da se i dalje veliki broj vodnih dozvola izdaje privrednim subjektima, i u slučaju kada nisu platili sve vodne naknade koje su bili obvezni.

¹⁹ Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog kantona, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Posavskog kantona, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog kantona, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Srednjjobosanskog kantona, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanskog kantona, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite Zapadnohercegovačkog kantona, Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne zaštite i prognanih Kantona 10, Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo i centri za socijalni rad iz sljedećih gradova: Bihać, Orašje, Tuzla, Zenica, Goražde, Travnik, Mostar, Ljubuški i Livno

- Inspekcijski nadzor nad pojedinim izvorima zagađenja rijeka, poput zagađenja koje dolazi od poljoprivrede, šumarstva, ribolovstva, nije adekvatno propisan, niti je vršen u razdoblju revizije.
- Većina domova zdravlja obuhvaćenih revizijom nema definirane politike upravljanja ljudskim resursima, iako je njihovo utvrđivanje predviđeno strateškim dokumentima u oblasti zdravstva. Gotovo svi domovi zdravlja imaju značajne razlike između broja i strukture radnih mjesta u odnosu na važeće Standarde i normative, kao i razlike u broju sistematiziranih i popunjениh radnih mjesta. Prilikom donošenja pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta rukovodstvo domova zdravlja nije primjenjivalo Standarde i normative zdravstvene zaštite FBiH, tako da struktura i broj sistematiziranih radnih mjesta nisu usklađeni s propisom²⁰ koji bi se trebao primjenjivati na teritoriji cijele FBiH.
- U pojedinim službama domova zdravlja konstatiran je višak doktora određenih specijalnosti, niska radna opterećenost i neadekvatna iskorištenost postojećih raspoloživih resursa. Istovremeno, u drugim službama evidentan je manjak doktora i drugih zdravstvenih radnika, što je dovelo do neefikasne primarne zdravstvene zaštite i nezadovoljstva pacijenata. Konstatirana je neujednačenost u broju osiguranika po jednom doktoru u promatranim domovima zdravlja, zbog čega stanovništvo ima različite uvjete kada je u pitanju pristup zdravstvenoj zaštiti.
- Federalno ministarstvo zdravstva nikada nije donijelo srednjoročni plan ljudskih resursa za zdravstveni sustav FBiH, što je shodno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti trebalo donijeti prije više od deset godina. Također, Ministarstvo već godinama nije izvršilo obveznu reviziju Standarda i normativa, a ni svi kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja prilikom obračunavanja sredstava za financiranje domova zdravlja ne primjenjuju važeće standarde i normative.
- Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Predstavničkog doma Parlamenta FBiH i kantonalna povjerenstva/odbori nisu poduzimali dovoljne aktivnosti vezane za postizanje rodne ravnopravnosti. Četiri kantonalna povjerenstva (PK, HNK, ZHK i HBŽ) nisu imala nikakvih aktivnosti, niti su u promatranom razdoblju održavala sjednice.
- Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji nije u potpunosti usklađen s Istanbulskom konvencijom, iako je BiH ratificirala ovu Konvenciju još 2013. godine. Navedeno je rezultiralo time da: pojedini značajni pojmovi poput nasilja u obitelji, rodno zasnovanog nasilja i koncepta obitelji nisu usklađeni s definicijama iz Istanbulske konvencije; Zakonom niti odgovarajućim podzakonskim aktom nisu uređena pitanja standardizacije, financiranja i registra sigurnih kuća, te na taj način nije adekvatno uređeno zbrinjavanje žrtava nasilja, i dr.

²⁰ Naredba o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine „Službene novine FBiH“, broj 82/14, 107/14, i 58/18

- Zakonodavstvo iz oblasti socijalne politike ne prepoznaje žrtve nasilja kao kategoriju korisnika socijalne zaštite u svim kantonima, što je poseban problem, s obzirom na to da je ekonomска ovisnost žrtava o nasilniku jedan od temeljnih uzroka neadekvatnog reagiranja žrtava na slučajeve zlostavljanja.
- U četiri kantona nisu izrađeni gender akcijski planovi (Posavski, Hercegovačko-neretvanski, Zapadnohercegovački i Kanton 10), tako da u ovim kantonima ne postoje temeljni strateški dokumenti za postizanje rodne ravnopravnosti. Analizom Gender akcijskog plana BiH ustanovaljeno je da u ovom dokumentu nisu precizno definirane pojedinačne mjere, kao ni institucije zadužene za njihovu realizaciju.
- Mjere predviđene Gender akcijskim planom BiH i izrađenim kantonalnim planovima nisu u potpunosti realizirane. Također, izvješćivanje o realiziranim mjerama nije odgovarajuće, s obzirom na to da se izvješćuje opisno, bez preciznog navođenja statusa realizacije pojedinačnih mjera.
- Centri za socijalni rad ne raspolažu dovoljnim i odgovarajućim kapacitetima stručnog osoblja, prije svega socijalnim radnicima i psiholozima koji bi mogli adekvatno odgovoriti svim potrebama žrtava nasilja i drugim kategorijama za koje su centri nadležni.
- Sigurnim kućama upravljaju nevladine organizacije, a federalno i kantonalna ministarstva nadležna za socijalnu politiku ne vrše odgovarajući i redovit nadzor nad njihovim radom. Nevladine organizacije koje upravljaju sigurnim kućama neujednačeno izvješćuju o utrošku dodijeljenih sredstava iz federalnog i kantonalnih proračuna.

3.1.2. REVIZIJA UČINKA – PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA

U 2023. godini izvršeno je praćenje realizacije preporuka iz tri ranije objavljena izvješća revizije učinka. Analizirane su aktivnosti 29 subjekata revizije na realizaciji ukupno 28 preporuka.

R. br.	Izvješće o praćenju realizacije preporuka revizije učinka	Godina kada je provedena revizija	Broj subjekata obuhvaćenih praćenjem	Broj preporuka koje su bile predmet praćenja
1	2	3	4	5
1.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka „Uspostavljanje efikasnog sustava planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“	2021.	19	9
2.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka „Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19“	2021.	3	10
3.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka „Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora“	2020.	7	9
	UKUPNO		29	28

Status realizacije preporuka po subjektima revizije učinka „**Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka 'Uspostavljanje efikasnog sustava planiranja i donošenja strategija u Federaciji Bosne i Hercegovine'**“

R. br.	Subjekti odgovorni za realizaciju preporuka	Broj preporuka koje su provedene	Broj preporuka koje su djelomično provedene	Broj preporuka za koje su pokrenute početne aktivnosti	Broj preporuka koje nisu provedene	Ukupan broj preporuka po subjektu
1.	Parlament FBiH			1		1
2.	Vlada FBiH	1	2	1	1	5
3.	Federalni zavod za programiranje razvoja	1	1			2

4.	Federalno ministarstvo finansija	2	1			3
5.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	2				2
6.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	2				2
7.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	2				2
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija		2			2
9.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	2				2
10.	Federalno ministarstvo zdravstva			2		2
11.	Federalno ministarstvo trgovine			1	1	2
12.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	2				2
13.	Federalno ministarstvo unutarnjih poslova			1	1	2
14.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke		2			2
15.	Federalno ministarstvo kulture i sporta			2		2
16.	Federalno ministarstvo boraca i invalida obrambeno-oslobodilačkog rata		2			2
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica			2		2
18.	Federalno ministarstvo pravde		2			2
19.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	2				2

Status realizacije preporuka po subjektima revizije učinka „**Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka 'Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje pandemije COVID-19'**“

R. br.	Subjekt odgovoran za realizaciju preporuka	Broj preporuka koje su provedene	Broj preporuka koje su djelomično provedene	Broj preporuka za koje su pokrenute početne aktivnosti	Broj preporuka za koje nije vršena procjena realizacije	Ukupan broj preporuka po subjektu
1.	Vlada Federacije BiH	3	5		2	10

Status realizacije preporuka po subjektima revizije učinka „**Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka 'Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora'**“

R. br.	Subjekti odgovorni za realizaciju preporuka	Broj preporuka koje su provedene	Broj preporuka koje su djelomično provedene	Broj preporuka za koje su pokrenute početne aktivnosti	Broj preporuka koje nisu provedene	Ukupan broj preporuka po subjektu
1.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	1	1			2
2.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma				4	4
3.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija				2	2
4.	Agencija za vodno područje Jadranskog mora	1				1
5.	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNK	1	1			2
6.	Ministarstvo trgovine, turizma i zaštite okoliša HNK	1			1	2
7.	Općina Neum				1	1

3.2. PROVOĐENJE NOVIH REVIZIJA

U 2023. godini Ured je započeo četiri nove revizije učinka:

- „Učinkovitost poticaja u poljoprivredi“
- „Aktivnosti institucija na implementaciji ciljeva održivog razvoja“
- „Inkluzivno obrazovanje u FBiH“
- Praćenje realizacije preporuka iz Izvješća revizije učinka „Upravljanje grantovima iz Proračuna FBiH prema rezultatima“

Prilikom planiranja i odabira tema ostvarena je suradnja sa nevladnim organizacijama u BiH, te su kod procjene rizika analizirane i indikacije problema koje je nevladin sektor identificirao u svom radu.

Za reviziju „Učinkovitost poticaja u poljoprivredi“ provedena je predstudija i glavna studija. Za praćenje realizacije preporuka „Upravljanje grantovima iz Proračuna FBiH prema rezultatima“ provedena je glavna studija dok su za revizije: „Aktivnosti institucija na implementaciji ciljeva održivog razvoja“ i „Inkluzivno obrazovanje u FBiH“ provedene predstudije. Shodno usvojenim planovima rada, predviđeno je da se ove revizije okončaju u 2024. godini.

4. RAZVOJ, METODOLOGIJA I UPRAVLJANJE KVALITETOM

U Sektoru za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom u 2023. godini aktivnosti su bile usmjerenе na izradu i unapređenje metodologije rada u finansijskoj i reviziji učinka, organizaciju interne obuke revizorskog osoblja i provođenje kontrole kvalitete svih revizorskih izvješća, nacrta i konačnih. U kontinuitetu se vršilo praćenje INTOSAI Okvira profesionalnih objava te ažurirali prijevodi standarda.

U oblasti metodologije, aktivnosti su se odnosile na:

- usklađivanje metodologije i radnih dokumenata za finansijsku i reviziju učinka sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okvirom profesionalnih objava;
- usklađivanje forme i sadržaja izvješća o finansijskoj reviziji za 2022. godinu;
- praćenje implementacije metodologije finansijske i revizije usklađenosti i usklađivanje sa zahtjevima i potrebama iskazanim u tijeku revizija;
- izradu procedura za praćenje procesa revizije;
- ažuriranje metodologije za reviziju i procedura za 2023. godinu, uključujući formiranje novih pregleda sukladno potrebama izvješćivanja.

U oblasti kontrole kvalitete prioritet je dan unapređenju i primjeni metodologije za kontrolu kvalitete finansijske i revizije učinka. Aktivnosti su bile usmjerenе na kontrolu u tijeku izvršenja finansijske revizije i revizije učinka i u fazi izvješćivanja o izvršenoj reviziji. Sektor je izvršio vrući pregled svih sačinjenih prijedloga tema, predstudijskih memoranduma, pisama menadžmentu, nacrta i konačnih izvješća o finansijskim revizijama i revizijama učinka. Zbog ograničenih ljudskih resursa, odnosno angažiranja cjelokupnog raspoloživog revizorskog osoblja na realizaciji Plana revizija za 2022./2023., u 2023. godini nije izvršena planirana kontrola osiguranja kvalitete (tzv. hladni pregled) finansijske revizije.

Poslovi razvoja odnose se na obuke i stručno usavršavanje revizorskog i ostalog osoblja. Sektor je u najvećem dijelu imao koordinirajuću ulogu u raznim internim i eksternim obukama. Kao i prethodnih godina, prije završne revizije, u veljači 2023. organizirana je interna obuka za finansijske revizore koja je obuhvatila izmjene INTOSAI-ja, MRS-a, MSFI-ja i MRevS-a, procese revizije po subjektima (stalna sredstva, zalihe, potraživanja, prihodi, tekući i kapitalni transferi, dugoročne obveze, plaće i naknade plaća), javne nabave – izmjena zakonske regulative, unutarnje kontrole, kao i oblast metodologije za izvršenje i izvješćivanje o obavljenoj reviziji. Tijekom cijelog procesa revizija, kao vid kontrole kvalitete, organizirane su prezentacije i rasprave između revizora i menadžmenta Ureda, na kojima se transparentno raspravljalo o nalazima finansijske i revizije učinka. Revizori za finansijsku reviziju tijekom godine sudjelovali su na eksternim stručnim seminarima iz oblasti računovodstva, revizije i finansijskog izvješćivanja.

Za revizore finansijske revizije organizirana je obuka u prosincu iz oblasti javnih nabava (primjena izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavama), te analize finansijskih izvješća proračunskih korisnika i poduzeća.

Krajem godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor (International Public Sector Accounting Standards Board – IPSASB) imenovao je za članicu Konzultativno-savjetodavnog vijeća predstavnicu Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine rukovoditeljicu Sektora za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom. Cilj IPSASB-a je da služi javnom interesu razvojem visokokvalitetnih međunarodnih računovodstvenih standarda i drugih materijala za uporabu. Ovi standardi predstavljaju mjerodavni okvir za pripremu finansijskih izvješća subjekata javnog sektora, unapređujući njihovu dosljednost i kvalitetu. Neposredni kontakt i članstvo omogućit će Uredu za reviziju da bude na izvoru informacija i da pravovremeno ažurira metodologiju za obavljanje revizija.

Sektor je tijekom godine sudjelovao i u:

- unapređenju i dopuni novim podacima uspostavljenih baza podataka (Registar subjekata revizije, Registar propisa, Registar preporuka finansijske revizije i Registar preporuka revizije učinka);
- sačinjavanju odgovarajućih izvješća na temelju podataka iz uspostavljenih baza;
- kontinuiranom ažuriranju i izmjeni metodologije, radnih dokumenata, procedura i formi izvješća;

- izradi, na temelju pojedinačnih izvješća revizora, izvješća za planirane i ostvarene revizor sate;
- izradi pregleda i analiza u kojima su sadržani podaci o obavljenim revizijama (dana mišljenja, broj preporuka, tim koji je obavio reviziju, temelji za dana mišljenja, analiza postupanja po preporukama iz prethodne godine, kumulativni pregled o obavljenim revizijama od početka rada Ureda za reviziju i drugi pregledi);
- kreiranju registara preporuka za finansijsku i reviziju učinka, koji se redovito ažuriraju nakon izmjena u procesu revizija i objavljaju se na internet-stranici
- sudjelovanja u aktivnostima za nabavu revizijskog softvera.

5. OSTALE AKTIVNOSTI

5.1. FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO

Shodno Planu i programu rada Ureda za reviziju za 2023. godinu, u dijelu koji se odnosi na planirane aktivnosti Odjeljenja za finansijsko-računovodstvene poslove svi radni zadaci izvršeni su pravovremeno i prema važećim zakonskim propisima.

U propisanim rokovima i shodno metodologiji sačinjeni su i nadležnim institucijama dostavljeni:

- godišnji, kvartalni i mjesecni finansijski planovi za 2023. godinu,
- tromjesečna finansijska izvješća o izvršavanju proračuna za 2023. godinu, mjesecni i godišnji statistički podaci o radnicima, mjesecni i godišnji podaci o isplaćenim plaćama i druga propisana izvješća,
- Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2024. – 2026. godine,
- Nacrt proračuna za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu,
- Izmjene i dopune proračuna za 2023. godinu,
- Godišnje finansijsko izvješće za 2022. godinu.

Obavljena je kontrola, obrada i knjiženje svih finansijskih transakcija i stvorenih obveza za 2023. godinu u poslovnim knjigama Ureda za reviziju po zaprimljenim računima, blagajničkim izvješćima, izdanim nalozima za službena putovanja i drugim knjigovodstvenim dokumentima. Izvršena je obrada, kontrola i obračun i isplata plaća i drugih naknada zaposlenika Ureda za reviziju za 2023. godinu.

Menadžmentu Ureda dostavljeni su na odobravanje svi akti koji su vezani za realizaciju radnih zadataka Odjeljenja u formi zakonskih i unutarnjih izvješća i analiza. Za financiranje rada Ureda za reviziju Izmjenama i dopunama proračuna Federacije BiH za 2023. godinu Uredu za reviziju su odobrena sredstva u iznosu od 6.382.549 KM.

Za 2023. godinu usvojene su izmjene i dopune proračuna Federacije BiH za 2023. godinu („Službene novine Federacije BiH“, br. 85/23) u okviru kojih je finansijski zahtjev Ureda za reviziju odobren u predloženom iznosu.

S obzirom na to da u 2023. godini nije imenovano Parlamentarno povjerenstvo odgovorno za reviziju, koje je ovlašteno za odobravanje nacrta proračuna Ureda za reviziju, finansijski zahtjev za 2024. godinu dostavljen je Federalnom ministarstvu financija na daljnje nadležno postupanje. Parlament Federacije BiH je prilikom usvajanja Proračuna FBiH za 2024. godinu, odobrio proračun Uredu za reviziju sukladno finansijskom zahtjevu.

Izvršenje proračuna Ureda za reviziju za 2023. godinu ostvareno je 90% u odnosu na odobrena sredstva. Izvršenje je ostvareno u okviru odobrenih i raspoloživih proračunskih sredstava.

U tablici je prikaz izvršenja proračuna u odnosu na odobrena sredstva po glavnoj grupi konta:

R. B.	Konto	Opis	Odobreni proračun za 2023. godinu	Izvršenje za 2023. godinu	Indeks (5/4) x 100
1	2	3	4	5	6
1.	611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	4.873.807	4.585.481	94
1.1.	6111	Bruto plaće i naknade plaće	4.410.596	4.135.691	94
1.2.	6112	Naknade troškova zaposlenih	463.211	449.790	97
2.	612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	463.112	437.370	94
3.	613	Izdaci za materijal i usluge	790.900	494.607	63
3.1.	6131	Putni troškovi	198.230	128.265	65
3.2.	6132	Izdaci za energiju	119.000	68.871	58
3.3.	6133	Izdaci za komunalne usluge	78.300	56.521	72
3.4.	6134	Nabava materijala i sitnog inventara	74.550	61.355	82
3.5.	6135	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	46.400	25.842	56
3.6.	6136	Unajmljivanje imovine i opreme	50.000	21.609	43
3.7.	6137	Izdaci za tekuće održavanje	53.600	39.477	74
3.8.	6138	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i platnog prometa	22.400	14.036	63
3.9.	6139	Ugovorene i druge posebne usluge	148.420	78.631	53
4.	614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	20.000	16.500	83
4.1.	6141	Tekući transferi drugim razinama vlasti	20.000	16.500	83
5.	821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	234.730	189.268	81
5.1.	8213	Nabava opreme	216.230	189.268	88
5.2.	8215	Nabava stalnih sredstava u obliku prava	18.500	0	0
UKUPNO			6.382.549	5.723.226	90

5.2. LJUDSKI RESURSI, PRAVNI I OPĆI POSLOVI

Odjeljenje za pravne i opće poslove i ljudske resurse obavljalo je stručne pravne poslove; davana je pravna podrška revizorima; vršena je izrada općih akata, obligacijskih ugovora i ugovora o radu, odluka, rješenja i drugih pojedinačnih akata; planirane su i provođene javne nabave, te su vršeni drugi pravni poslovi sukladno potrebama službe i po nalogu menadžmenta.

U 2023. godini kontinuirano i pravovremeno je vođena personalna evidencija, formirani su i čuvani personalni dosje, vršeno je kancelarijsko i arhivsko poslovanje, organiziranje i vođenje biblioteke, upravljanje i prijevoz službenim vozilima Ureda za reviziju i drugi opći poslovi shodno potrebama službe.

Izvršeno je ocjenjivanje zaposlenika radi procjene njihovih individualnih performansi, identifikacije jačih strana i područja za poboljšanje te pružanja povratnih informacija kako bi se podržao njihov profesionalni razvoj. Ovo ocjenjivanje omogućava bolje upravljanje ljudskim resursima i postizanje ciljeva organizacije.

Po pitanju javnih nabava, tijekom proračunske 2023. godine uspješno su provedeni i realizirani skoro svi planirani postupci, kao što su: nabava goriva za službena vozila, nabava namještaja, nabava putničkih motornih vozila, kancelarijskog materijala, kompjuterskog materijala, kompjuterske opreme, nabava licenci Office 365, usluge hotelskog smještaja, usluge osiguranja imovine, zaposlenika i službenih vozila, usluge održavanja i servisiranja i usluge registracije motornih vozila, štamparske i knjigovezačke usluge, telekomunikacijske i usluge održavanja opreme. Plan nabava i obavještenja o postupcima nabava pravovremeno su objavljivana na Portalu Agencije za javne nabave. Plan nabava, kao i odluke o postupcima nabava, objavljivani su na internet-stranici Ureda za reviziju.

Po pitanju ljudskih resursa, shodno Zakonu o reviziji i Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, za izvršavanje poslova i zadataka iz nadležnosti Ureda za reviziju predviđeno je ukupno 145 izvršitelja, tako da je, pored generalnog revizora i zamjenika generalnog revizora, utvrđen potreban broj od 143 izvršitelja, od toga za poslove revizije 120 izvršitelja, a za administrativne poslove 23 izvršitelja.

U tablici je pregled broja popunjениh radnih mjesta na 31. 12. 2023. godine:

Organizaciona jedinica/radno mjesto	Popunjeno izvršitelja
Generalni revizor	1
Zamjenik generalnog revizora	1
Kabinet generalnog revizora	2
Sektor za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom	6
Sektor za finansijsku reviziju institucija Federacije BiH	10
Sektor za finansijsku reviziju institucija kantona, gradova i općina	14
Sektor za finansijsku reviziju zavoda, fondova i agencija	13
Sektor za finansijsku reviziju poduzeća u većinskom državnom vlasništvu	10
Sektor za reviziju učinka	10
Odjeljenje za informacijske tehnologije	2
Odjeljenje za pravne i opće poslove i ljudske resurse	7
Odjeljenje za finansijsko-računovodstvene poslove	3
Ukupno:	79 + 2 pripravnika

Jačanje kadrovskih kapaciteta jedan je od strateških ciljeva koje Ured za reviziju u narednom razdoblju treba ostvariti kako bi se omogućilo povećanje obima revizija.

Tijekom godine Ured su napustila četiri zaposlenika, od kojih dva na temelju stjecanja uvjeta za odlazak u mirovinu. Prema odobrenim sredstvima, u 2023. godini provedene su tri natječajne procedure, dok je jedna u tijeku.

Natječaji za popunu upražnjenih radnih mesta			
Redni broj	Datum natječaja	Broj pozicija raspisanih natječajem	Broj primljenih zaposlenika
1	19. 1. 2023.	9	3
2	7. 8. 2023.	7	0
3	13. 11. 2023.	14	3
UKUPNO		30	6

Natječaji za prijem pripravnika			
Redni broj	Datum natječaja	Broj pozicija raspisanih natječajem	Broj primljenih pripravnika
1	20. 11. 2023.	4	0
UKUPNO		4	0

Shodno raspisanim natječajima u 2023. godini, primljena su ukupno tri zaposlenika, i to: jedan revizor za informacijske tehnologije i dva mlađa revizora za finansijsku reviziju. Započetim natječajima u 2022. godini, primljeno je u 2023. godini šest zaposlenika: revizor za finansijsku reviziju, revizor za reviziju učinka, dva pomoćna revizora za finansijsku reviziju i dva pripravnika, dok su započetim natječajem u 2023. godini, primljena u 2024. godini dva mlađa i jedan revizor u reviziji učinka.

Iako se proračunom odobravaju sredstva za zapošljavanje, Ured je i u 2023. godini bio suočen s izazovima prilikom zapošljavanja stručnog kadra s obzirom na to da veliki broj kandidata ne ispunjava kriterije u pogledu adekvatnih certifikata (ovlašteni revizori, IT revizori) i radnog iskustva. Nedostaje i kadra s posebnim vještinama i kompetencijama za rad u reviziji učinka. Zbog toga plan zapošljavanja nije u potpunosti ispunjen, što utječe na obim aktivnosti. Iako su raspisani natječaji pružali mogućnost za apliciranje i potencijalno zapošljavanje, nedostatak šireg interesa rezultirao je ograničenim brojem prijava, koje su često bile nepotpune ili nisu ispunjavale formalnopravne uvjete.

Ured je tijekom godine nastojao riješiti i problem nedovoljnog smještaja u Sarajevu, ali adekvatno rješenje nije nađeno. Različite strategije su razmatrane i implementirane, ali su se suočavale s brojnim izazovima, kao npr. prostorne prepreke. To naglašava složenost problema nedostatka smještaja u gradu i potrebu za daljim istraživanjem i inovativnim pristupima kako bi se pronašlo održivo rješenje.

5.3. INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE

U oblasti informacijskih tehnologija Ured za reviziju provodi aktivnosti s ciljem iznalaženja adekvatnih IT rješenja za podršku procesima VRI. Predviđena je implementacija softvera za upravljanje procesom revizije koji se provodi sa ostalim VRI u BiH te je u ove aktivnosti uključen Sektor za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom.

Ured za reviziju u okviru zajedničkog projekta sa VRI u BiH iznalazi rješenja za AMS. S tim u vezi VRI BiH je aplicirala za finansijska sredstva u okviru Strateškog planskog dokumenta za IPA II za oblast Demokracija i upravljanje za izradu sustava za upravljanje revizijom sve četiri vrhovne revizijske institucije. U izvještajnoj godini Koordinacijski odbor VRI u BiH imenovao je radnu grupu za pripremu i realizaciju projekta AMS, sastavljenu od predstavnika sve četiri VRI.

U 2023. izrađen je i objavljen projektni zadatak, a nastavak aktivnosti slijedi u 2024. godini. Dinamika njihovog provođenja bit će definirana akcijskim planom projekta.

Implementacijom integralnog softverskog rješenja za upravljanje procesom revizije, osim bolje kvalitete revizije, osigurat će se bolje planiranje resursa u procesu revizije, kao i oslobođanje vremena revizorima za vršenje poslova koji donose novu vrijednost.

Do nabave adekvatnog integralnog softverskog rješenja za podršku revizije u 2023. godinu koristili smo se parcijalnim rješenjima: za organiziranje i arhiviranje radne i elektronske dokumentacije subjekata revizije (SharePoint), kao i funkcionalnosti operativnih sustava u unutarnjoj IT infrastrukturi. Napravljen je novi sajt za revizorski ciklus i kreirane su nove biblioteke i folderi uz nadzor Sektora za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom.

U 2023. godini izvršena je nadogradnja i instalacija storage uređaja za virtualnu infrastrukturu.

Radi osiguranja neprekidnosti i kvalitete ključnih IT servisa, Odjeljenje za IT radi ažuriranje softvera operativnih sustava, servera i desktop-a, provjerava i ažurira antivirusne zaštite, te administrira i pruža stručnu podršku zaposlenima.

Pored ovih aktivnosti, u Odjeljenju za IT vrši se formatiranje izvješća, kako finansijskih tako i revizije učinka.

Redovito su objavljena revizorska izvješća, medijska saopćenja te drugi sadržaji i informacije na intranetu i internet-stranici Ureda, izvršene su elektronske pripreme za štampu revizorskih izvješća, izvješća o aktivnostima, planova i ostalih materijala.

6. SURADNJA I KOMUNIKACIJE

Na polju međunarodne i lokalne suradnje i komunikacija u tijeku 2023. godine Ured za reviziju nastojao je biti prisutan i sudjelovati u svim važnim događajima koji imaju za cilj da povećaju javnu odgovornost i svijest o reviziji.

6.1. LOKALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA

Sukladno strateškim opredjeljenjima, Ured za reviziju je prethodno uspostavio suradnju s ekonomskim fakultetima Univerziteta u Sarajevu, Mostaru i Bihaću, a u 2023. godini s **ekonomskim fakultetima Univerziteta u Zenici i Tuzli**. Potpisani su **memorandumi o suradnji** s ovim fakultetima, kojima se uređuju međusobni ciljevi i suradnja, koji se zasnivaju na principima partnerstva, transparentnosti i međusobnog informiranja. Uspostavljanje i jačanje suradnje s akademskom zajednicom ima za cilj da doprinese akademskoj zajednici iz oblasti revizije javnog sektora putem gostujućih predavanja, da omogući studentima da se upoznaju s radom Ureda za reviziju kroz posjete i obavljanje stručne prakse, te da Ured iskoristi suradnju s predstvincima akademске zajednice kako bi inovirao svoj rad. U okviru potписанog Memoranduma o suradnji s Ekonomskim fakultetom Univerziteta u Bihaću predstavnici Ureda za reviziju su bili gostujući predavači u sklopu predmeta Revizija javnog sektora, na kojima su se studenti upoznali sa nadležnostima i aktivnostima Ureda, suradnjom sa nadležnim organima, te prednostima i izazovima u obavljanju zadataka revizije javnog sektora.

Studenti su također upoznati s mogućnošću obavljanja stručne prakse i uvjetima i načinom zaposlenja u Uredu. U suradnji s Ekonomskim fakultetom u Sarajevu provodile su se aktivnosti u okviru studija za forenzičko računovodstvo.

Generalni revizor i predstavnici Ureda za reviziju (menadžment i revizorsko osoblje) sudjelovali su i na brojnim događajima, te su na taj način nastojali biti prisutni u okruženju i doprinijeti važnim temama. Održani su brojni sastanci, neki u organizaciji Ureda, a neki u organizaciji trećih strana, a značajniji su izdvojeni u nastavku.

- ❖ Predstavnici Ureda za reviziju bili su panelisti na **Drugom Kongresu javnog sektora pod nazivom „Izazovi održivosti“**, koji je organizirala konzultantska kuća Revicon. Na panel diskusiji su istaknuti ključni elementi i budući izazovi u upravljanju javnim financijama, te je naglašena potreba za kontinuiranim prilagođavanjima koja će oblikovati budućnost ove oblasti. Jasno se naglasila važnost prilagođavanja i evolucije revizije javnog sektora kako bi odgovarala izazovima suvremenog društva. Naglasak je bio na principima održivosti, odgovornosti i transparentnosti, te potrebi da revizija ostane nezavisna i profesionalna.
- ❖ Koordinacijski odbor centralnih jedinica za harmonizaciju u Bosni i Hercegovini organizirao je „**Godišnju konferenciju o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Bosni i Hercegovini**“, koja je održana u studenom u Sarajevu, na kojoj je panelistica bila predstavnica Ureda za reviziju. Na panelu posvećenom temi „Mjesto i uloga sustava unutarnjih kontrola u reviziji javnog sektora“ prezentirani su nalazi i preporuke iz izvršenih revizija iz 2022. godine, koji se odnose na uspostavljanje i razvoj sustava finansijskog upravljanja i kontrole, te je vođena diskusija o izazovima u njegovom uspostavljanju, suradnji eksterne i unutarnje revizije te o narednim koracima potrebnim za jačanje unutarnjih kontrola u javnom sektoru.
- ❖ Transparency International u Bosni i Hercegovini (TI BiH) održao je **seminar „Uloga finansijske revizije u otkrivanju uporabe javnih sredstava za izborne kampanje“**, u rujnu, u suradnji sa Ovlaštenim institutom za javne financije i računovodstvo (CIPFA) iz Ujedinjenog Kraljevstva, na kojem su prisustvovali predstavnici Ureda za reviziju.
- ❖ Savez općina i gradova FBiH organizirao je **drugi sastanak Mreže za unutarnju reviziju Saveza općina i gradova FBiH** u Tuzli, u ožujku, na kojem su pored 15 unutarnjih revizora i voditelja jedinica za unutarnju reviziju iz 11 općina i gradova u FBiH, predstavnika Saveza općina i gradova u FBiH, sudjelovali predstavnici Ureda za reviziju. Kao jedan od zaključaka sastanka Mreža je predložila nastavak suradnje s Uredom za reviziju.
- ❖ Revizori za finansijsku reviziju i učinak (njih pet), kao i prethodne godine, sudjelovali su u pilot-programu profesionalne edukacije revizora vrhovnih revizijskih institucija (PESA-P) u organizaciji INTOSAI razvojne inicijative (IDI).

Po pitanju međunarodne suradnje, u tijeku godine predstavnici Ureda sudjelovali su na/u:

- ❖ projektu paralelne revizije učinka u okviru kojeg je potpisana **Sporazum o provođenju paralelne revizije učinka iz oblasti rodne ravnopravnosti**, između pet vrhovnih revizijskih institucija iz Bosne i Hercegovine, Republike Srbije, Crne Gore. U tijeku godine održano je pet regionalnih sastanaka između timova koji su provodili paralelnu reviziju, na kojima su prezentirane informacije, nalazi, zaključci i preporuke pojedinačnih revizija;
- ❖ sastanku u Podgorici, u ožujku, sa Državnom revizorskom institucijom Crne Gore **povodom razmjene profesionalnih iskustava na temu „Praćenje implementacije revizorskih preporuka“, te povodom paralelne revizije učinka na temu „Upravljanje rijekama“**. Pored toga, na sastanku su razmijenjene informacije o regionalnoj paralelnoj reviziji „Postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica“ u kojoj sudjeluju ove dvije institucije;
- ❖ **Međunarodnom seminaru i generalnoj skupštini EURORAI-ja u Španjolskoj**, u svibnju, u organizaciji Generalnog tajništva EURORAI-ja i Ureda za reviziju Galicije na temu „Regionalne revizijske institucije javnog sektora i ocjena učinka – razmjena iskustava“. Međunarodni seminar bio je podijeljen u tri sesije, na kojima su prezentirana razna iskustva i izazovi revizijskih institucija u mjerenu efekata vladinih politika na primjerima iz oblasti poput: obrazovanja, mentalnog zdravlja i dobrobiti djece i omladine; klimatskih strategija; COVID-19 mjera; depopulacije. Razgovarano je i o praksama i zakonskim mogućnostima revizijskih institucija u izricanju sankcija za nepostupanje po preporukama. Također je zaključeno da, uvažavajući značaj tema koje su prezentirane, revizijske institucije mogu svojim radom značajno doprinijeti promjenama u okruženju i poboljšanju uvjeta za život građana;
- ❖ **Regionalnoj radionici o jačanju suradnje između vrhovnih revizijskih institucija i antikorupcijskih tijela** u Beču, u svibnju, u organizaciji UN Ureda za drogu i kriminal (UNDOC) u okviru programa Abu Dhabi Deklaracije. Na radionici su prisustvovali predstavnici vrhovnih revizijskih institucija i antikorupcijskih tijela iz Austrije, Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Crne Gore, Italije, Sjeverne Makedonije i Srbije. U otvorenim plenarnim diskusijama sudionici su razgovarali o izazovima, razmjenjivali primjere dobre prakse, te vršenjem identifikacije institucionalnog okvira razmatrali načine jačanja suradnje. Cilj zajedničkog rada u ovoj oblasti je doprinijeti ostvarenju UN-ovog Cilja održivog razvoja 16, koji se odnosi na efikasno upravljanje javnim financijama i smanjenje rizika od korupcije. Kroz interaktivnu sesiju sudionici su imali priliku izraditi prijedlog mjera za budući rad na suzbijanju korupcije;

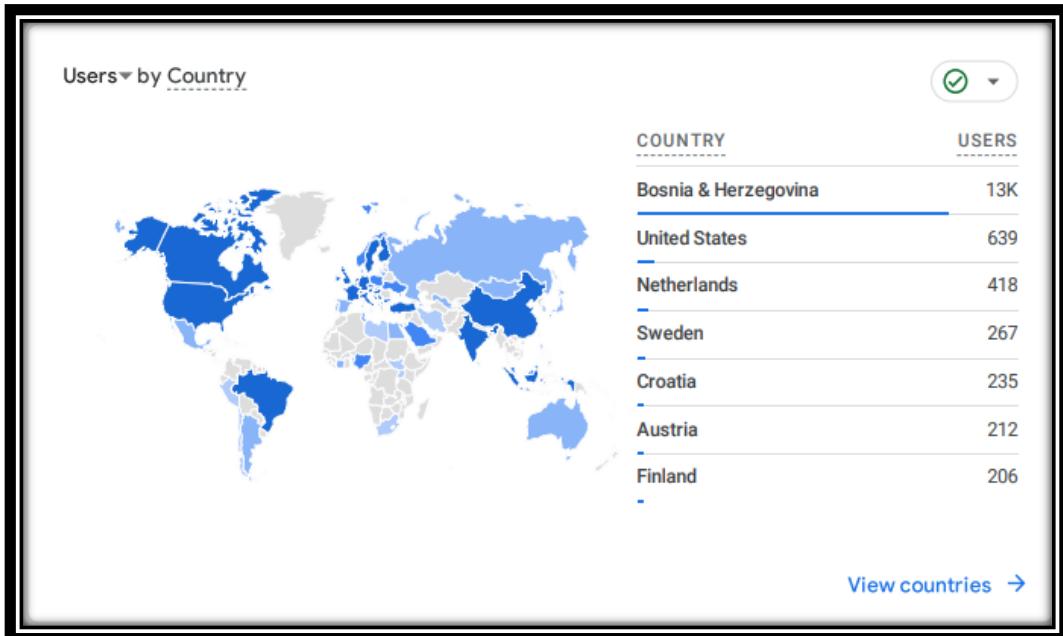
- ❖ **studijskoj posjeti Nacionalnom uredu za reviziju Republike Malta**, u listopadu, koju je organizirao Razvojni program Ujedinjenih nacija u BiH (UNDP BiH). Cilj posjete bio je upoznavanje predstavnika VRI u BiH sa praksama revizijskih ureda Republike Malte i Slovačke, u reviziji implementacije Ciljeva održivog razvoja, i jačanje razumijevanja svrhe, strukture i načina provedbe Okvira za realizaciju Ciljeva održivog razvoja u BiH. Održane su prezentacije, diskusije i omogućena je razmjena iskustava između sudionika studijske posjete. Nacionalni uredi Malte i Slovačke prezentirali su metodološki pristup u revizijama implementacije SDG Ciljeva, a posebna pažnja posvećena je IDI-jevom Modelu revizije Ciljeva održivog razvoja „ISAM“;
- ❖ **seminaru „Raspodjela transfera i grantova“ i Sedmom godišnjem sastanku EUROSAI TFMA – EUROSAI Radne grupe za reviziju općina**, u Varšavi (Poljska) u listopadu, u organizaciji VRI Republike Poljske i Tajništva Radne grupe. Događaju su prisustvovali predstavnici vrhovnih revizijskih institucija iz 25 zemalja, kao i predstavnici Europske organizacije regionalnih revizorskih institucija (EURORAI). Na seminaru se govorilo o transferima i grantovima koji se dodjeljuju lokalnim vlastima, kao i o transferima koje oni dodjeljuju krajnjim korisnicima, izazovima koji se odnose na unutarnje kontrole i kriterijima za njihovu raspodjelu. Na održanim radionicama prezentirane su studije slučaja vrhovnih revizijskih institucija u vezi s planiranjem i raspodjelom transfera i grantova, revizorskim pristupom i unapređenjem metodologije koja je u primjeni, te drugim relevantnim pitanjima. Na godišnjem sastanku prezentirani su rezultati okončanih aktivnosti i aktivnosti koje su u tijeku, te predložene aktivnosti za 2024. godinu.

Sve ove aktivnosti pomažu Uredu da inovira svoje metode rada, proširi teme koje su u fokusu revizija i razvija svoje kapacitete ukorak s međunarodnom praksom.

6.2. EKSTERNA KOMUNIKACIJA

Javnost je bila pravovremeno upoznata s revizorskim izvješćima, koji su bili popraćeni saopćenjima. Posebno u razdoblju objave revizorskih izvješća, mediji su pokazali veliki interes za nalaze revizije, a članci su arhivirani na intranetu Ureda.

Posjećenost internet-stranice Ureda tijekom 2023. godine bila je izuzetno dobra, sa prosječno **1.525** novih posjetitelja mjesečno i cca **16.000** ukupno u godini, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu. Na mapi u nastavku prikazani su posjetioci po zemljama u svijetu.

Izvješće o posjećenosti za 2023., izvor: Google analytics

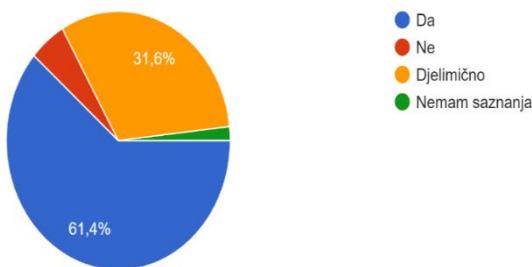
Tijekom godine kontinuirano je vršena nadogradnja i obogaćivanje internet-stranice Ureda. Postavljena su brojna saopćenja za javnost, informacije o održanim seminarima, diskusijama i suradnji s drugim međunarodnim organizacijama (INTOSAI, EUROSAI). Značajniji medijski prilozi o objavljenim izvješćima postavljeni su odjeljku „Ured u medijima“.

6.2.1. UPITNIK SUBJEKATA FINANCIJSKE REVIZIJE

Provedena je peta godišnja anketa subjekata revizije radi poboljšanja komunikacije i kvalitete revizijskog rada. Upitnik je poslan svim subjektima koji su bili predmetom finansijske revizije za 2022. godinu. Pored pitanja o provođenju revizija, komunikaciji i jasnoći danih preporuka, tražene su sugestije za poboljšanje. **Odgovori na upitnik pokazali su da su subjekti revizije zadovoljni načinom komunikacije i provođenjem revizije.** dane su i određene sugestije koje će se uzeti u obzir u narednom ciklusu.

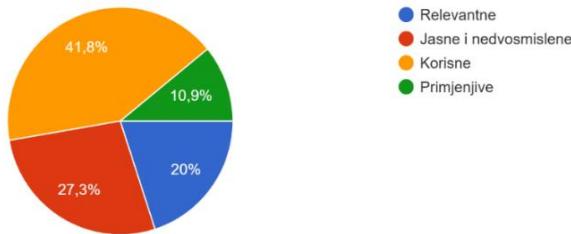
Da li je komentar na nacrt izvještaja dovoljno obrazložen u konačnom izvještaju?

57 odgovora

Da li su date preporuke u izvještaju:

55 odgovora

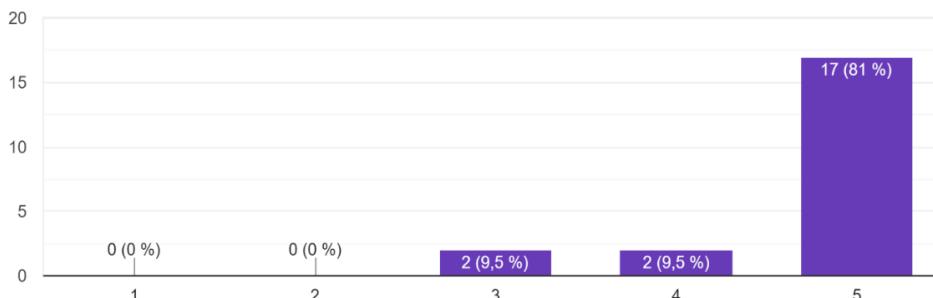

6.2.2. UPITNIK SUBJEKATA REVIZIJE UČINKA

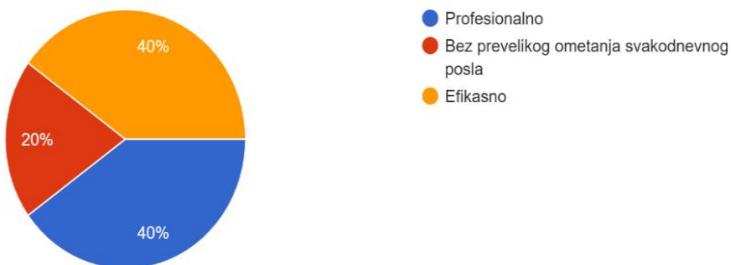
Provedena je treća anketa subjekata revizije učinka radi poboljšanja komunikacije i kvalitete revizijskog rada. Anekтирanje je izvršeno na uzroku subjekata koji su u 2023. godini obuhvaćeni revizijama učinka i praćenjem realizacije preporuka. Upitnici su dostavljeni na ukupno 66 subjekata (45 obuhvaćenih revizijama i 21 obuhvaćen praćenjem realizacije preporuka). Odgovore je dostavio 31 subjekt. Pored pitanja o provođenju revizija, komunikaciji i jasnoći danih preporuka, tražene su sugestije za poboljšanje. Odgovori na upitnik pokazali su da su subjekti revizije generalno zadovoljni načinom komunikacije i provođenjem revizije.

10. Da li je izvještaj o reviziji jasan i razumljiv?

21 odgovor

3. Da li je praćenje realizacije preporuka izvršeno: (odaberite opcije koje su relevantne)

10 odgovora

7. KOORDINACIJSKI ODBOR VRHOVNIH INSTITUCIJA ZA REVIZIJU

Koordinacijski odbor vrhovnih institucija za reviziju,²¹ koji čine generalni revizori i zamjenici tri vrhovne revizijske institucije u BiH,²² tijekom 2023. godine nastavio je s poslovima iz svoje nadležnosti.²³

Održavani su zajednički sastanci i sjednice u sjedištima VRI, odnosno u Sarajevu, Mostaru, Banjoj Luci i Brčkom i na taj način koordinirane su aktivnosti revizijskih ureda u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti u 2023. godini bile su fokusirane na provođenju aktivnosti iz Programa rada za 2023. godinu, održano je sedam sjednica Koordinacijskog odbora, na kojima su, između ostalog:

- ✓ razmatrani zapisnici sa sjednica;
- ✓ razmatrano Izvješće o radu za 2022. godinu i rad radnih skupina;
- ✓ razmjenjivana iskustva u provođenju revizija, te realizaciji paralelne revizije;
- ✓ razmatrane preporuke iz Izvješća SIGMA-e o profesionalnoj ocjeni rada;
- ✓ razmatran prijedlog UNDP-a za kratkoročni program tehničke podrške VRI u BiH na temu Ciljeva održivog razvoja u BiH;
- ✓ razmatrana informacija o aktivnostima na realizaciji projekta implementacije AMS-a;
- ✓ razmatrane informacije o održanom okruglom stolu o suradnji VRI sa organizacijama civilnog društva, regionalnom sastanku na temu unapređenja suradnje između VRI i antikorupcijskih tijela;
- ✓ razmatrane zajedničke obuke na razini Koordinacijskog odbora, te izvješća o realizaciji zajedničke obuke koju je organizirala Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske u Banjoj Luci;
- ✓ razmatrano izvješće sa sastanka revizorskih timova u okviru paralelne revizije na temu rodne ravnopravnosti – UN Women;
- ✓ razmatran program rada Koordinacijskog odbora za 2024. godinu;
- ✓ razmatrano ocjenjivanje zaposlenih u VRI u BiH, iskustva i sugestije za unapređenje.

²¹ U dalnjem tekstu: Koordinacijski odbor

²² Ured za reviziju institucija BiH, Ured za reviziju institucija u FBiH i Kancelarija za reviziju javnog sektora Republike Srpske. Kancelarija za reviziju Brčko distrikta BiH je pridružena članica.

²³ Nadležnosti Koordinacijskog odbora su:

- a) uspostavljanje konzistentnih vodiča i uputstava zasnovanih na INTOSAI revizijskim standardima;
- b) razmjena profesionalnih iskustava i težnja ka osiguranju konzistentne kvalitete revizije;
- c) organizacija i koordinacija razvojnih aktivnosti sva tri ureda za reviziju;
- d) dodjeljivanje revizijske odgovornosti za zajedničke aktivnosti;
- e) određivanje zastupanja u međunarodnim tijelima.

8. REZIME

U ovom Izvješću dan je uvid u rad Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine tijekom 2023. godine. O radu Ureda javnost je bila kontinuirano i pravovremeno upoznata.

Tijekom godine započeta je realizacija plana revizija za 2023/2024, uvedeni su noviteti u radu – sve to kako bi Ured demonstrirao svoju relevantnost i pokrenuo promjene u životima građanki i građana.

U narednoj godini nastaviti ćemo biti predani ostvarenju planiranih ciljeva kako bismo demonstrirali važnost za građane sukladno INTOSAI-jevim principima i smjernicama.

Broj: 01-04-1-695/24

Sarajevo, 21. 2. 2024. godine

GENERALNI REVIZOR

mr. ecc. sc. Dževad Nekić, s. r.